„ПРАВДА“ излази сваки дан. — Претплата за Србију: на годину 16 дин., на пола год. 8 дин., за четврт год. 4 дин. месеч по 1·50 дин. — за иностранство: на годину 32 дин., за пола године 16 дин., за четврт год. 8 дин. Претплату примају све поште.

ПРАВДА

Број 5 пара

Неплаћена писма не примају се. — Рукописи не враћају се. — Приспослано и огласи по погодби. — Стан уредништва Краљ-Милана ул. 64.

Телефон 821. | СУБОТА 17. НОВЕМБАР — БЕОГРАД | ДИРЕКТОР ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА IX. 1912. — БРОЈ 318 | Телефон 821.

Cirage Crème LION NOIR

Чистите обућу француским кремом „Црни Лаф“

Главна продаја за Србију код

Живана Тодоровића

Краљ. срп. двор. лиферанта
Београд - Теразије - Телеф. 417.
— Препродавцима велики рабат. —
1 кут. 0·20, 0·35, 0·60 и 0·40 д.

6 25—

Радња дечијих играчака и музикалија

Р. ЂУРИЦА И КОМП.

КОД „ЛАБУДА“

преседљава се од 15. новембра у Кнез Михајлову ул. бр. 22. до Српске Кредитне Банке и моли своје поштоване муштерије за даље поверење.

Поред осталих артикала у великом и укусном избору, скреће се овом приликом поштованој муштерији нарочита пажња и на скоро добивени огроман избор

дечијих колица

за која се шаље и у унутрашњост илустрован ценовник бесплатно.

1362 1—2

Фабрика грудњака

може од 10. новембра ове год. да лиферује 250 комада грудњака дневно.

Стан: Власотинчанина ул. бр. 4.

Димитрије Митић
Н И Ш

1343 7—10

Аутомобил издаје се под кирију само за даљи пут

Аутомобил је затворен за 7 особа исти се и продаје **јачина 45 коњске снаге**

УПИТАТИ

Позоришна ул. бр. 6. Телефон бр. 1211.

1341 6—10

МИЛЕНКО Ђ. ПОПОВИЋ

АДВОКАТ

Рајићева 9. Телефон 963.

БЕОГРАД.

1047 12—

Не само указ него — и чек!

Има момената, када ми ова наша господа министри личе на ону милостиву госпођу, која је на жалбу сиротиње да нема хлеба, одговорила питањем: а зашто сиротиња не једе милх-брот кад нема хлеба?

Тако наивни и далеко од сваке стварности, изгледају ми наши министри нарочито сада, када постављају и шаљу чиновништво у новоослобођене крајеве. Потпишу решење о постављању овога или онога, додаду решењу наредбу, којом наређују дотичном да у року од 3. 5. или 8 дана буде на месту опредељења па — ту! Како ће отићи и су чим и како ће тамо живети за прво време — то господа министри нити питају, нити за то разбирају, и ако је то после питања о самом постављању, оно што је и најважније и најпрешније.

Када би била у питању само велика господа, т. ј. када би се овако попуњавала само места окружних начелника и других високих чиновничких положаја, па да човек и рекне: па ти људи имају, или ако баш и немају, могу да нађу коју стотину динара, колико је потребно да оду до места опредељења и да се одрже до прве плате. Али на жалост тако се исто постављају и нижи чиновници и ови, разуме се према потреби у много већем броју од оних првих, а од њих готово ни један нема ни онолико колико му је потребно да за два-три дана изрaни себе и своју породицу.

Заиста је за чуђење како ни једном од министара не падне на памет да се упита: како може у *данашњим приликама*, када нико ништа не привређује и нико нигде кредита нема — како може данас један бивши пенсионисани или отпуштени, — па ако хоћете чак и активни — полицијски писар, срески начелник, поштар, порезник и т. д. да се прими дужности и да оде у Митровицу, Нову Варош, Сеницу, Прилеп и др. које место ради службовања, без и једне паре државне потпоре, или ако и успе да тамо стигне, како ће тамо да живи са оним мизерним додатком уз још мизернију плату?

Познаваоци прилика у дојучерашњој Турској веле, да ће тамошње станов[illegible] у режиму само по томе да ли ће представници нове ере да примају мито или неће.

Ако је то тачно — а ја држим да јесте, — онда настаје питање: са колико ће ауторитета моћи да репрезентује нов режим онај представник нове власти, који мора, чим дође, да тражи „кост“ на вересију, или који мора своје нове познанике, „чорбаџије“, да моли за позајмицу „док не прими плату?“ јер му нешто треће — осим примања мита — не преостаје, пошто је још од куће, од Мајке Србије, упућен на дужност празна џепа.

Ми сада посведневно трошимо милиуне новца и проливамо крв потоцима, да ослободимо класичне земље наше домовине. Обећавамо срећу и благостање ослобођеном тамошњем становништву, а оне који то благостање и ту срећу треба да створе и да чувају: оне који треба да буду представници и чувари оног што то становништво од нас очекује, — те шаљемо тамо, тако рећи гладне и голе — шаљемо их морално везаних руку, да им прва и најглавнија брига буде та: како ће живети и како ће изаћи на крај са оно мало сиротиње што имају!

Зар то није по готову смешно?

Ама дођите себи добри људи и помирите се са фактом: да оно што се данас шаље доле, мора бити и морално и материјално јако снабдевено; да се не сме џимријати ни са људима ни са новцем, јер се државна власт мора тамо указати у својој сили и снази, без икаквих слабих страна и без икаквих дефеката, јер знајте: буде ли тамошње становништво приметило да је и власт Краљевине Србије оличена у отрцаном мундиру и изгладнелом чиновнику, ви ћете изиграти ауторитет државних власти пре но што сте га и стекли.

Не задовољавајте се дакле само тиме што ћете вашим актима о постављању чиновника за нову Србију, додавати и наредбе да се постављени чиновник има што пре јавити на дужност, него додајте сваком таквом акту и по један чек, да се дотични може на дужност јавити онако, како његов положај, као чиновника Краљевине Србије, захтева!

Дакле: не само указ, него и указ и чек!

А

Јавне тајне

Поводом састанка у Берлину

Поводом састанка у Берлину и држања Аустрије у питању излаза Србије на Јадранско Море, „Новоје Време“ у уводном чланку вели: [illegible] да разговорима у Берлину придаду онај значај, какав им хоће да да бечка и пештанска штампа. Тамо се оправдано мисли, да ако би се одиста тицале војног похода аустроугарске и мешања њеног у рат, онда шеф аустроугарског генералштаба не би тако демонстративно отишао своме другу, генералу фон Молтке у Берлин, него би се потрудио, у сваком случају, да се с њим договори тајно, онако исто као што су се договорили генерали штабова балканских савезника много пре него што ће објавити рат Турској.

Положај између Србије и Аустрије исти је, као што је био после објављивања анексије Босне и Херцеговине. Само су се улоге између Аустроугарске и Србије променуле. Тада је српска влада протестовала противу анексије, а аустријски министар спољних послова гроф Ерентал је одговорио, да се анексија тиче само Аустроугарске и Турске, с којом је он ступио у преговоре, и Србија нема никаквог посла у конфликту између двеју држава. Сада би то исто могао одговорити барону Угрону српски министар иностраних дела. Србија води рат само са Турском и заузимање турске територије на Јадранском Мору тиче се само двеју зараћених држава; Аустрије се ништа не тиче коме ће припасти овај или онај део турске империје.

Чланак се закључује овако:

Из ових признања може се извести један закључак, да је Аустрија намерна да покуша, као и у време Берлинскога Конгреса, да себи отме с благословом Немачке какву војну добит од оних који су положили толико жртава на олтару овога последњег крсташког похода у Европи.

После Берлинског Конгреса, када је Аустроугарска послала своју флоту у црногорске воде, у Енглеској се нашао неустрашиви Гледстон, који је изговорио оне историске речи: себи руке.

Тада је тај глас био усамљен и Аустроугарској се дало да ипак постигне много. Сада пак слични узвик неће бити глас вапијућег у пустињи, већ ће бити потрепљен војном снагом држава Тројног Споразума и њиховог новог савезника — Четворног Балканског Споразума. Противу воље седам држава тешко да би што могао и сам побеснели „фурор теутоликус“.

ПЕТАР Д. ПРОТИЋ

пешадијски мајор, командант I батаљона VI пукај

рођен 11. Новембра 1873. погинуо пред Прилепом

Овај наш херој који је своје кости оставио у славном Прилепу, син је једне честите напредњачке куће. Његов је отац, Димитрије Протић, пешадијски капетан у пенс. који је и ако стар и утучен несрећом која га је снашла губитком оваквог сина, на служби Отаџбине, а брат је нашег пријатеља, Тодора Протића свештеника у Боговађи.

Покојни Петар је био одличан официр а при томе добар друг и исправан карактер. Његова је каријера — каријера човека који има све добре особине и својства потребна за доброг официра.

Рођен у Свилеуви 1873. г. покојни Петар је свршио основну школу у месту рођења; нижу гимназију у Ваљеву, а пети и шести разред у Шапцу. Војну Академију свршио је 1896. год. са 26. класом и постао потпоручник 2. августа, а виши курс Војне Академије свршио је као капетан.

Овај епохални рат, ова неочекивана освета Косова, затекла је Петра као мајора и као такав завршио је каријеру онако како то желе само официри који су то свим срцем и свом душом: погинуо је на бојишту са мачем у руци, на челу војске којој је био командант.

Бог да прости јунака Петра Д. Протића, а његовој породици: старом оцу и брату желимо утеху у уверењу: да је смрт њихова сина и брата само извршавање и последње дужности официрске: смрт на бојном пољу!

О Арнаутима

Шта један Арнаутин мисли о Арнаутима

Берлински лист „Теглихе Рундшау“ доноси разговор свога дописника са једним арбанашким првaком *Махмудом Зајим бејом*, из пећског санџака. Тај арбанашки првак, који је један од најугледнијих и врло добро познаје арбанашке прилике, изјавио је отприлике ово:

Ја сам се покорио Србима. То су учиниле већ стотине хиљада Арнаута, а убрзо ће и остали, јер је даље опирање сасвим узалудно, а и Турци су оставили сасвим на цедилу сва наша очекивања. Ја добро познајем Србе, ја сам им у боју био огорчен противник, али сада сам им пријатељ. Ја сам уверен, да Срби неће да истребе арбанашко племе и ја верујем, да како Арбанаси муслимани тако и католици иду сада у сусрет бољим данима и напредовање како економски тако и просветно.

Колико ја познајем своје земљаке, Арбанаси се сигурно не би тако јако били одупрли Србима, да пре тога нису добили велике своте од Турака. Некоји арбанашки прваци агитовали су за што јачи отпор против Срба из страха, да ће под српском владавином изгубити своје улоге као прваци и зато су се борили у битци код Мрдара, Врела, Баче, Подујева, Приштине, Тенесолa, Феризовића, Збевча, Ђаковице и т. д. против српске а и против црногорске војске. Највише се борили Мехмед Деркла и Хасан беј. Иса Бољетинац борио се против Срба код Подујева, Новог Пазара и пред Призреном, а сад се налази у дебарском санџаку или у Љуми. Он је слагао, када је обећавао Србима да ће се борити против Турака.

Арбанашка племена северно, западно и источно од Призрена покорила се српској војсци, па то су учинила и јужна племена у Гери, Опољу и делом у Љуми, али је велики део бораца тих арбанашких племена побегао и ти су појачани многима из Љуме, Малесије и Миридитима. Тих бораца има више хиљада људи и добро су наоружани, јер је војска Џавид паше, кад је бежала оставила им своје пушке, те држим, да ће се ти Арнаути још одупрети српској војсци. Ти Арнаути су само зато и побегли, да би се могли поново тући тамо, где ће можда имати боље положаје и више изгледа на успех. Али ће их српска војска без сумње и тамо потући и тада јој је осигуран излаз на Јадранско Море, те је то у осталом само питање неколико дана.

Тешкоћа истина има још врло великих, јер пут од Призрена и Скадра до Адрије врло је рђав, или боље речено, тамо и нема никаква пута, осим стаза за пешаке. Али сада је наступила и зима. До Адрије треба [illegible] сци пет дана да маршира, ако нигде не наиђе на отпор. Тада ће српска победа бити потпуна. *Србија ће добити приступ на Јадранско Море, а ми Арбанаси тиме нећемо ама баш ништа изгубити.* На против, добићемо и ми. Дунавска јадранска железничка пруга донеће нам просвету, трговину, зараде и мира.

Још је рекао Зајим беј, да ће се католици Миридити само у том случају борити против Срба, ако то затражи Аустрија. Муслимани Арбанаси не трпе Аустрију и неће с њоме. За доказ довољно је ово: Када је Србија објавила Турској рат, Миридити су препоручивали првацима муслимана Арбанаса у Ђаковици, Ризи беју и Бајраму Зуру, да траже да посредује Аустрија, али су ови то одбили.

Преговори за мир

Изгледи [illegible] на примирје или мир

У [illegible] ска делегација [illegible] рено да воде [illegible] примирје или мир. Делегати и једне и друге стране одмах су се сагласили да се ђенералштабу савезничке војске остави да утврде деморкациону линију. У среду је био поновaн састанак у једном вагону.

У овај мах се још не зна да ли се дошло до каквог ресултата, али се у добро обавештеним бугарским круговима тврди да ће се Турска сада, када ће се ујединити све слободне балканске војске, добро чувати да преговоре не одуговлачи.

Инструкције турских делегата

Из Цариграда јављају да је на седници Министарског Савета, одржаној прекјуче, одлучено да се не воде преговори за примирје који могу дуго трајати, него да се одмах поведу преговори за мир.

Правнички саветници, Решид беј и Херант беј, отпутовали су да отоманским делегатима предаду нове инструкције.

Предаја Једрена, Скадра и Јањине

Један берлински лист уверава да је у могућности да саопшти ресултат првог састанка у Чаталџи. Турски делегати су тада изјавили да Турска не пристаје да преда Једрене, Скадар и [illegible] Али, при свем т[illegible] вори су ипак н[illegible]

Предаја Једр[illegible] изузима се из [illegible] се бугарски [illegible] да ће српск[illegible] сци ускоро [illegible] да Једрене нагнају на капитулацију.

Услови Порте

„Франкфуртер Цајтунг“-у јављају из Цариграда да Порта, односно војничка странка која данас има пресудну реч, захтева да Тракија и даље остане под Турском, а Маћедонији и Арбанији да се да аутономија.

Порта је, према томе листу, уопште, склона да балканским државама призна само донекле ректификацију граница. Порта је, иначе, одлучена да продужи рат на живот и смрт.

Расположење у турској војсци

„Наје Фраје Пресе", која свим силама одбија прекор да Аустро Угарска подстрекава Турску да настави рат, доноси један телеграм из Цариграда у којем се јавља да је још рано говорити о миру. И велики везир је зато да се рат настави до крајности, јер војска нестрпљиво жуди за борбом и јер војска не би признала један труо мир.

Копање шанчева

За време преговора није било борбе код Чаталџе. И на једној и на другој страни грозничаво се копају шанчеви.

Против предлози Турске

„Мир" јавља да су турски и бугарски пуномоћници јуче дискутовали о турским против-предлозима, којима се тежи да смањи захтев савезника за примирје. Данас по подне у [illegible] сат отворена је поново конференција пуномоћника.

Једна интрига

И енглеским и француским новинама послат је телеграм из Београда: *како је српска влада пристала на автономију Арбаније у начелу.*

Међутим, то није истина. Ми позитивно знамо, из најмеродавнијих извора, да не само на ту идеју наша влада није пристала, него није још ни решавала о томе. Један дописник изјавио је: да је ту новост добио *директно* из Пресбироа!!

То значи да неко снује неку интригу иза леђа Влади.

Јер идијот или неваљалац који је такву вест могао дати дописницима мора [illegible] устриски амба[illegible] ов. м. код Ћамил Паше а 11. ов. м. код Норадунгијана и силно настојавао да Турска прими пројекат о автономији Арбаније, који је Аустро-Угарска израдила. Палавичини је поднео и пројекат и тражио да га Турска одмах прокламује.

По том пројекту су границе те т. зв. Албаније ове:

Од Пећи на Ђаковицу па Скадар, обалом Јадрана све до Аргирокастра на југ, па после на север обухватајући и Преспанско Језеро, па преко Гостивара опет на Ђаково. Значи: већи део Старе Србије!

И има још Срба који смеју говорити о томе: како је Српска Влада пристала на автономију у начелу!!

Влада треба да пронађе ту штеточину и да је одмах избаци из службе!

Подела Турске

[illegible] једног енглеског листа

[illegible]рнинг Пост" налази да [illegible]ирје у интересу и [illegible] Савезника. За Тур[illegible]ло просто фатално [illegible]тави, јер к другим [illegible] сад долази и ра[illegible]ор између војсковођа, који траже да се рат настави, и државника који наваљују да се мир прави.

Говорећи о подели балканских земаља међу савезницима „Морнинг Пост" држи сигурно да ће Скопље припасти Србима, а Костур Грцима и ако су обе те вароши заједно с Охридом биле обухваћене у Сан Стефанској Бугарској.

За Солун мисли да ће Бугари имати највише права на њ, а Грцима да се даде накнада у острвима. Све ће се лако удесити само је тешко решити питање о Албанији и о српском захтеву да добије пристаниште на Јадранском Мору. Назори Аустро Угарске и Италије у томе питању нису јасни, *и добро би било да их те државе објасне Енглезима.*

Изгледа да би за Аустро Угарску паметна политика била да придобије за себе Србе у својим јужним провинцијама. А нама, који са стране те ствари посматрамо чини се да би се то могло постићи либералним поступањем Аустро Угарске према Србији и Црној Гори". Кад би се та политика усвојила не би тешко било наћи за њих пристаништа на Јадранскоме Мору, а без подела начела народности. Али ако Аустрија неће да пође том политиком, онда је чудновато да се она позива на начело народности у интересу Албаније, о којој није ни мало сигурно да ће њени фисови бити у стању да организују државу. Нити је сигурно да северним Арбанасима српска управа не би била по вољи, бар у оној мери, у којој је аустриска управа рецимо дубровачким приморјем по вољи тамошњим српским становницима. Не да се замислити да би српско или црногорско пристаниште на Јадранском Мору било опасно по навалну моћ Аустро Угарске и Италије. Али је јасно да је Аустро Угарска противна српским жељама у том погледу и да у томе њу потпомаже италијанска влада и ако не осећање италијанског народа.

Разоружање Љуме

Предаја Исе Бољетинца

Скопље, 16. новембра

Разоружање Љуме врши се свуда без отпора. Наши су одреди, продирући с много страна, допрли до крајњих села на југу и стигли су низ друм до испод Калисе и Кље[illegible] предају и дају изјаве покорности. Оптужују своје поглавице да су их нагоняли на отпор, а сада их напустили. Предали су се: Рамадам Саскок и син познатог барјактара Мустафе Љите. Међу њима је био и Иса Бољетинац који је побегао са још другим барјактарима. Тако исто у Малој Рези, Дебру и његовој околини Арнаути се предају у маси.

Збегови силазе на глас да се већ предатим Арнаутима заштићава чељад и имање. У многим селима види се свет по њивама на раду. Опште је уверење код Арнаута да отпор постаје сасвим немогућан даље од Дебра. Све се радо покорава јачој сили и сви изјављују да су на отпор нагнати. Код Арнаута и дебарских и љумских створено је већ стварно поверење у заштиту с наше стране, и то помаже да се разоружавања врши брже него што се очекивало. Упоредо са разоружавањем заводи се ред и уводи административна управа.

Предаја турске војске

Предаја двеју дивизија

Софија, 15. новембра

Две дивизије турских редифа предале су се бугарским трупама у близини села Меркапли, између Дедеагача и Димотике.

Софија, 16. новембра

Обе заробљене турске дивизије биле су под командом Вавер паше. Оне су се састојале из 2 паше, 252 официра и 8879 војника. Имале су 8 брдских топова, 2 митраљезе и 1000 коња.

Борба је била очајна.

Заробљеници су упућени у Димотику.

Понижавање Србије

Притисак великих сила на Србију

Берлински дописник „Наје Фраје Пресе" јавља своjем листу да је дознао, како постоји намера да се српско-аустриски сукоб реши једним кораком великих сила. Представници свих великих сила у Београду званично ће изјавити да се потпуно слажу са гледиштем аустроугарске монархије.

Дописник још не зна да ли ће се тај корак извршити и, ако се буде извршио, на који ће се начин извршити. Али, ако дође до тога корака, неће недостајати ни пристанак Русије.

Насиље у Угарској

Акција мађарске опозиције

Будимпешта, 15. новембра

Опозициони посланици држали су седницу у локалима народне странке. Јулије Јушт изјавио је да опозиција још од сутра мора покушати свима средствима да продре у сабор, те да онемогући дебатовање. Сабор је у одсуству опозиције продужио генералну дебату о буџету. Мазура, Хрват, протестује против своjевољне Цуваjеве владе према српском и хрватском народу, који хоће да се ослободи његове владавине ма по коју цену. Ако Цуваjев режим изазове иредентистички покрет, кривица ће пасти на оне који су вређали осећаје хрватског народа. Ми сви хоћемо да будемо грађани државе, али желимо једнакост пред законом. Вајда, Румун, вели: да су се народности надале да ће данашња влада поправити погрешке коалиционе владе, међутим са народностима се данас поступа као са грађанима последње категорије.

Општи рат

Једно бугарско мишљење

„Мир" у своме увод[illegible] перспективу садашње међународне ситуације, износи мишљење да општи европски рат није вероватан, али да ако и избије, он ће бити само у корист балканских савезника, јер ће му резултат бити крај егзистенције Турске не само у Европи него и у Азији. Уосталом и за балканске државе је боље да Турска остане господар само својих територија у Азији, јер на тај начин не би била ни у ком погледу ривал балканским државама, а ове би могле за дуго времена вршити свој економски утицај, употребљујући турске пијаце исто тако као и остале велике силе. Баш због овог слагања наших интереса са одржањем турског господарства у Азији — вели „Мир" — треба да желимо Турској свако добро и пре закључења мира.

Прилике у Драчу

Аустриске бајке о Арбанасима

„Дејли Телеграф" има из Драча, преко безжичног телеграфа, ову вест:

Добегли из Призрена и од других страна доносе гласове да Срби масакрирају Арбанасе. Из Плане долазе вести да Срби убијају своје турске заробљенике. Са интернационалног гледишта још су интересантније вести, које се овде проносе, да су се у земљама које су српске трупе заузеле аустриски конзули формално држали као заробљеници у својим консулатима. Неизбежна последица тога биће повећање затегнутости у српско аустриским односима.

Важан је још и факт да овдашњи муслимани траже од аустриског конзула, да заштити њине породице у случају српског доласка у Драч: или да смести те породице на лађу или да им да склоништа у конзулату.

Исти лист даље пише:

Још нема вести о доласку Срба. За сада је интересовање усредсређено у Драчу, где су дошли Исмаил—Кемал са још много родољубивих Арбанаса, да скупе национални албански конгрес ради решавања о ситуацији. Племенске поглавице из свих крајева Албаније биле су позвате. Исмаил-Кемал и делегати отићиће сутра у Валону, али где ће се скупштина држати зависи од прилика. Први задатак те скупштине биће да докаже Европи стварност албанског јединства: говори се и о образовању привремене владе, али све то још зависи од скупштине.

Опсада Скадра

Краљ командује војском око Скадра

Рајека, 16. новембра

Краљ је у своје руке узео команду над војском око Скадра, пред којим сада услед доласка трупа ђенерала Вукотића има 36.000 војника. После саветовања с краљем ђенерали Мартиновић и Вукотић вратили су се на своја места. Краљ је [illegible] ба и вратио се јуче овамо. Јутрос рано дошао је са Цетиња овамо аустријски посланик, којега је краљ примио. Сутра краљ полази са штабом на Груду у близини Скадра, где мисли остати до пада вароши. Решено је да се предузме енергична акција.

Мишљење у Лондону

Нема основа за песимизам

„Рајтерова Агенција" сазнаје из дипломатских кругова у Лондону да нема основа за страх и ако стање у појединим престоницама на континенту изгледа према њиховој штампи озбиљно. Војне припреме Аустрије и Русије разумљиве су и извршене су само с погледом на евентуалности, које су за сада могуће и ништа више Велике Силе продужиле су разговоре у смислу да оснују будућу конференцију, и тај њихов рад изгледа да је био успешан. Многа тамна питања, а међу њима и Аустро-Српско, мисли се да ће бити решавано доцније.

Припреме за рат

Нови законски предлози у Аустрији

Беч, 16. новембра

„Н. Сл. Преса", говорећи о поднетим законским предлозима, вели, да је на публику учинило демонстративан утисак што се подношење тих законских пројеката подудара са Хецендорфовим путом у Букурешт. Хоће се да се стави до знања Србији да аустро угарска монархија жели мир, али та жеља иде само до извесне границе, иначе се треба решити на рат. „Цајт" не верује у могућност рата. Војни законски предлози не мењају ситуацију, већ само попуњују једну празнину законодавства.

Пут Хецендорфов у Букурет не може се сматрати као отежање ситуације. Влада је забранила извоз.

Велике силе за мир

Жеља за одржањем мира

„Тан" задржава се у уводном чланку на изјави, коју је објавила „Нордајче Алгемајне Цајтунг" и по којој се види да је и немачка влада усвојила гледиште француске владе и њених савезника, да се после свршеног рата заједнички приступи решавању појединих питања, која би сад посебним решавањем могла довести до општег сукоба. У опште „Тан" сматра, да се по овој изјави може рачунати, да је и Немачка вољна да се одржи мир у Европи.

Независност Арбаније

Комедија једног аустријског агента

Рим, 16. новембра.

„Агенција Стефани" има телеграм из Авлоне од 15. новембра, да су арнаутски изасланици, сакупљени под председништвом Исмаил Кемал беја, објавили данас независност Албаније. Арбанашка застава истакнута је усред највећег одушевљења становништва. Оно је начинило поворку и, певајући народне химне, топло је манифестовало пред конзулатима италијанским и аустро угарским.

Дневне Вести

Министарска седница.

Јуче по подне одржата је у министарству спољних послова важна министарска седница под председништвом г. Пашића. Како смо с поуздане стране извештени, на њој се већало о српско-аустриском конфликту.

Рањени официри.

Резервни поручник; г. Добросав Урошевић, професор из Београда, донет је јуче рањен са бојишта. С њима је допутовао такође рањен и резервни потпоручник Васа Здравковић, индустријалац.

Страни лекари у Београду.

Синоћним возом у 7. часова допутовали су ови страни лекари: др. Златан Павлов из Кијева, др. [illegible] Лондона, а у 10·38 час. Мориц Фалчек, лекар из Прага др. Булецки из Дрездe са још два лекара и др. Волграна из Шведске.

„Услуге" Аустро-Угарске.

„Наје Фраје Пресе", говорећи о спољњој ситуацији која показује попуштање затегнутости, констатује да је у томе највећа заслуга, без сумње, Аустро Угарске која је показала да води политику мира у свакој прилици. Вођење спољне политике аустро угарске потпуно је мирољубиво, али са природним ограничењем да ова политика мира не постане немогућа од других споља.

Седница Државног Савета.

За уторак, 20 овог месеца сазвана је пленарна седница Државног Савета, на којој ће се решавати о неким споредним питањима која су била на дневном реду из прошле седнице, па због краткоће времена нису могла бити решена.

Ситуација почиње да се побољшава.

Како „Наје Фраје Преси" из дипломатских кругова саопштавају, у општем политичком положају неоспорно се опажа побољшање. Држи се да ће ускоро доћи до закључења мира између Турске и балканских држава, што ће такође повољно утицати на општи положај. Нарочито ће тада отпасти потреба засебног преговора између Аустро-Угарске и Србије, пошто ће тада питање о Албанији и о пристаништу заједно се решити са свим осталим питањима.

Турски лекари у Београду.

Јуче по подне доведени су у Београд 30 турских лекара, заробљених у разним бојевима. Они ће остати на раду при београдским болницама и неће се сматрати као заробљеници.

Тужба манастира Раковице.

По тужби манастира Раковице против сељана села Ресника за самовољну горосечу, образована је нарочита комисија са Петром Васићем, дијурнистом на челу, да изврши процену самовољне горосече.

Умесна молба.

Духовни Суд економије жичке спровео је г. министру просвете молбу у којој се моли да г. министар одобри поменутом суду да може из забрана цркве моравичке издати 30 фати дрва за огрев породица сиротних војних обвезника.

Побуна Арнаута.

Јуче су у граду напали неколико Арнаута на једног нашег војника, који је ушао у њихову собу без оружја. Нашег војника одбранили су Хришћани — заробљеници, а Арнаути ће искусити казну по заслузи.

Распис Министра Просвете.

Г. Министар Просвете и Црквених Послова, издао је распис, по коме се обуставља издавање плате свима оним учитељима и учитељицама, који се не налазе на дужности. Од овога се изузимају они учитељи, који су војни обвезници.

Позвати сви чиновници.

У броју од среде „Правда" је донела једну вест у којој се вели како је Врховна Команда наредила да су „позвати сва пензионисани и од службе разрешени државни чиновници да се од 24 часа јаве својим командама."

Та вест није тачна и она је потекла из једне просте заблуде једног нашег сарадника.

Српска војска у Драчу.

„Дејли Телеграф" има телеграм из Драча од 15. ов. месеца у 5 сати по подне, да су српске трупе у то време заузеле Драч без отпора. Услед одласка аустриског пароброда „Вурмбранта", који носи телеграф без жица, нема средства за саобраћај.

Једна сахрана у Призрену.

Јуче је у Призрену свечано сахрањен поручник Милан Дулановић, који је био тешко рањен у Љуми. Пред смрт на један дан одликован је златном медаљом за храброст.

Болнице у Нишу.

У Нишу има свега 5 резервних болница у којима се за сада налази око 800 рањених. Ови су рањеници највише са Прилипа и Битоља.

Рањеници са Битоља.

Јуче у јутру донешено је у Београд још 163 већином лакше рањеника са Битоља. Они су смештени у зграду Прве Београдске Гимназије, где раде четири мађарска лекара, са потребним бројем асистената и наших болничарки.

Официри рањени на Битољу.

Накнадно су донети у Београд ови официри, рањени на Битољу: г. г. Милан Петровић, артилериски потпоручник II пука, Љубомир Јањић, резервни артилеријски потпоручник, чиновник Народне Банке, Милован Стојадиновић, пешадиски капетан II класе из VI пука и Вуксан Вукчић, резервни пешадијски поручник XII пука, рањени доста тешко шрапнелом.

Петровић и Јањић контузовани су.

Клијентима на знање.

Г. Милутин А. Протић, адвокат, који је до јуче био комесар резервне болнице у дорћолској основној школи, наредбом војне власти упућен је на [illegible] у ново ослобођене крајеве.

Сви клијенти, [illegible] би била потребна обавештења о адвокатским пословима, које им г. Протић води, нека се за ова обрате г. Исидору А. Протићу, адвок. приправнику у Душановој ул. бр. 48, сваког дана од 1 до 2 по подне.

Помен Владети Љ. Ковачевићу.

Хероју Владети Љ. Ковачевићу, бив. секретару министарства спољних послова и резервном коњичком нареднику — који је прошлог месеца славно погинуо пред Кумановом у јуначком боју — породица ће давати четрдесето дневни помен у понедељак 19. о. м. месеца у 10 и по часова пре подне у београдској Саборној Цркви.

За чување калдрме.

Општина је издала наредбу по којој је забрањено терати кола са робом и другим тешким стварима улицама, које су добиле дрвену калдрму.

† Милутин Ценић.

Милутин Ценић, адвокат из Јагодине, ратни обвезник, умро је 13. ов. мес. у Битољу.

ПРИЈАТЕЉИМА „ПРАВДЕ"

На молбу пријатеља г. Јована Сремца, двор. лимара, уредништво „Правде" почиње од данас примати добровољне прилоге за „Црвени Крст", „Народну Одбрану" и Породице сиротних бораца из Београда.

Одазивајући се овој молби г. Сремца". Уредништво „Правде" позиве све **хумане људе** да преко „Правде" дају своје прилоге за ма коју из горњих установа, а „Правда" ће предавати јавности име и приложену суму сваког прилагача, те ће на тај начин сваки од њих имати у рукама легитимацију, односно доказ, да је својој грађанској дужности одговорио. На тај начин ће сваки онај, који преко „Правде“ буде дао свој прилог сразмеран према свом имовном стању, бити поштеђен од даљег потраживања прилога, јер ће с „Правдом“ у руци с правом доказивати да је својој дужности већ одговорно.

Поред до сад послатих нам и објављених прилога, послали су нам још:

118) **Г. Војин [illegible]вић заступник Извозне Банке — Берлин.** За Црвени Крст *дин. 20— Свега дин. 20.*

119) **Г. Василије Станић гвожђарски трговац.** За Црвени Крст *дин. 20— Свега дин. 20—*

120) **Г. Јов. С. Миловановић за г Јосифа Сепела из Беча:** За породице сиромашних обвезника из Београда *дин. 10— Свега дин. 10—*

Битка на Битољу

— по причању једног рањеног официра —

Борба на Битољу почела је 3. новембра артиљеријском ватром, која је трајала цео дан, тако да је наша пешадија под окриљем њезине ватре могла наступати. Наступање је ишло ка реци Шемлици, и трајало је цео дан. Ноћ је затекла нашу пешадију на једном вису пред самом реком Шемлицом.

Сутра дан је борбу отпочела на десном крилу дринска дивизија, под командом ђенерала Штурма. Пешадија је била принуђена да гази Шемлицу, која се била разлила у ширину на неких 200 метара, а дубока до појаса. За све време гажења реке, наша је артиљерија дејствовала веома јаком ватром тако да је наступање пешадије било колико толико штићено.

На левом крилу дејствовала је дунавска дивизија под командом ђенерала Милоша Божановића, а на бочном крилу непријатељском, дејствовала је моравска дивизија II позива под командом пуковника Недића.

У току тога дана Турци су почели дуж целог фронта одступати ка гребенским положајима, оставив на дотадањим положајима десетак топова. У том одступању један део турске војске задржао се у селу Кукуречанима, са неколико топова. [illegible] наше су трупе заноћиле формално у води. Налазећи се на 200 метара пред непријатељским положајем, војници нису смели да употребе ни шаторе ни ватру, а да је се смело, у води то није било могуће.

Сутра дан — 5 новембра — кренуле су се наше трупе, око 6 сати, уз брдо, ка непријатељу који се налазио на самом гребену, али је бојна ватра почела тек око 10 часова и трајала до 4 сата по подне. Тада је наша војска тај вис заузела јуришем, а непријатељ се повукао ка Битољу и Флорини.

Онај део турске војске који се био зауставио у селу Кукуречанима, напао је тога дана VI пук, потиснуо га одатле и том приликом заплењено неколико топова, доста пушака и муниције а око 200 аскера заробљено.

У опште је се у овој борби VI пук показао као најбољи. Учествовао је у свима биткама, био је у првим редовима те је зато и имао најмање губитака. Нарочиту хвалу заслужује командант VI пука, потпуковник Ђура Докић, који је својим храбрим држањем служио као пример војницима, а исто тако и остали официри; командири и водници.

Официри учасници у биткама на Битољу мисле, да је од турске стране участвовало у овим биткама 70.000 војника, којима су командовали: Фети паша, Зеки паша, Џавид паша и Карасаид паша.

Позив на славу

— Од једног анонимуса —

Србијанац: Е па побратими; ове године да ми дођете на славу! Немојте да ме заборавите; знате: Св. Андреја. *Биће и рибе од Орида*.

Бугарин, Грк и Црногорац: Оћемо побратиме; како да не дођемо! Ваљао си нам — само Боже здравља!

Србијанац: Изволʼте изволʼте! Ако сви не постите, биће и мрсно. Ти, Фердинанд, знам да не постиш тај дан, али не брини наћи ће се. Ако Бог да може да буде још и која „*бечка шницла*!“

Војска у вејавици

Прелазак црногорске војске преко Богићевице

Извештај „Српске Ријечи“

Цетиње, 6. новембра

Бригадир Јанко Вукотић пошто је с источним одредом црногорске војске заузео Бијело Поље, Беране и Рожај и ослободио један дио Новопазарског Санџака, сишао је у стародревну Српску Патријаршију, заузео је једним дијелом своје војске Плав и Гусиње и покорио Рогову, а другим дијелом заузео је Пећ, Високе Дечане и Ђаковицу. Одатле се повратио преко горостасних планина на Плав и Ђаковицу, па је сишао долином ријеке Цијевне у Тузе и ушао у Црну Гору те се саставио са зетским одредом Краљевића Даљевића Данила пред Скадром.

Враћајући се из Ђаковице у Црну Гору, он је са својом дивизијом имао да се бори са силним препрекама и елементарним непогодама, а непроходне и снијегом покривене планине Богићевице када је цијелој војсци висио живот о концу није много требало, па да сва војска нађе смрт у снијегу.

Тај опасни пут по снијегу и вијавици г. Владо Нешковић, наставник гимназије, који је са штабом ове црногорске војске путовао, из Плави, где је срећно спашена војска почивала описује овако:

29 октобра генерал Вукотић кренуо се са једним дијелом војске из Ђаковице пут Плава. Тога дана логоровали смо у долини ријеке Дечанске Бистрице, изнад Дечана, а сјутра рано из јутра наређен је прелаз преко Богићевице.

Дан је освануо прекрасан и наше су трупе задовољне хитале уз планину, и не слутећи да их ћудљива планинска природа може стати живота. Око пола дана, када су трупе биле готово до највиши партија, на једанпут се наоблачи, планина зајеча, а громови и муње падали су из тмурног неба. У трен ока све је било увијено у страшну вијавицу док је међутим највиши прелаз, преко кога смо имали прећи још далеко. У пркос свему томе храбри Црногорци са неустрашивим генералом на челу хитали су напријед, пркосећи огњеним муњама. Око три сата трупе су већ стигле у голе партије планине. Ништа се није видјело; од силне хуке, грмљаве и сијевања муња ништа се није могло чути, а страховита вијавица ока отворити није дала.

Већ је претходница стигла под командом мајора Миле Матановића, Нике Пејановића и Меденице, да се уступе на главни прелаз али су биле у томе моменту почеле такве вијавице, да се ни стопу напријед није могло.

Генерал Вукотић пјешке као тајна сјенка пролазио је војнике, хтијући да продре, али је страшна природа била јача. Официри су ухватили генерала и задржали га били у највећим наметима, где су се и коњи и људи борили са животом. За трен ока више се ништа није знало; нико никога више није видео, али је генерал Вукотић остао присебан, те нареди брзо одступање. Војска је јурнула натраг, док је претходница успјела да пређе преко планине те је тако била одвојена од главних трупа, што је учинило да нам ноћ 30. и 31. октобра поред природне страхоте буде још страшнија, јер се рачунало да су сви изгинули.

Главним трупама би наређен бивак у долини, у рупама под ведрим небом и ничим незаштићени, јер се друкчије није могло. Ноћ је била страшнија од дана.

Генерал Вукотић се осјећао као природом савладан лав, и од часа на час болно је узвикао: „А јао војници!“ Тако је прешли та страшна ноћ. Рачунало се да ће половина војника да се смрзне, и велико је изненађење било кад се из јутра генералу са свих страна јављало да су војници чили.

Јуче 31. октобра, је дан освануо још страшнији. Генерал Вукотић ипак је намјеран био да се крене напријед, а и већ је све било готово. У томе тренутку дође извјештај и од претходнице, која је стигла у Бабино поље и ту преноћила. Вијавица је бивала све силнија и силнија, али су храбре трупе кренуле напријед. Као гвоздени ланци пролазиле су трупе. Коњи су почели да тону у огромне намете, да се из њих више никада не изваде. Благодарећи присебности генерала успјело се, Алпи и Балкан прешли су, и нека одјељења још синоћ су чак у Плав стигла. Прелаз преко Богићевице стао је много жртава, пропало је много коња, врло мало ратног материјала и замрзнуо се један војник другога реда. Ноћас, 1. новембра је генерал добио депешу од Њ. В. Краља Господара у којој захваљује Богу на срећном спасењу миле му војске, која је успјела да све препоне савлада“.

ПАЖЊА

Г. г. министрима војном и грађевина

Од како је дирекција С. Д. Железница издала телеграфски распис Бр. 572 а потом и писмени Бр. 79 били смо очевидци разноликог тумачења и схватања истих.

Дирекцијским расписима Бр. 31 збор I и 531,658 и 665 збор III као и горе поменутим расписима и локалном путничком тарифом прецизно је одређен начин отправљања војника и војних обвезника, кад у униформи путују као и њихове повластице, али неколико случајева којима смо присуствовали, као и прилике које су за сада у земљи дају нам повода, да се обратимо г. г. министрима војном и грађевина с молбом да ову појаву регулишу како се не би стварала забуна код возног особља и благајника билета.

Сви војни обвезници у Србији општом мобилизацијом позвати су да се јаве својим командама, и они су то учинили. Известан број војних обвезника који сада као војници имају све дужности истих, па према томе и права, нису униформисани, већ у своме оделу врше службу војну онде, где су одређени.

Како је поменутим расписима јасно казано: да војници кад путују у униформи имају права на повластицу у $^1/_2$ цене на железници, то нам се намеће питање на које бих желели да нам се одговори: Да ли су у праву они благајници билета, који оваким не униформисаним војницима издају половину билете кад покажу објаву од своје команде, да су заиста војници; или они, који се дословце придржавају издатих расписа и одредаба тарифским и од ових и оваких војника наплаћују целу возарину и ако поднесу објаве од својих команда да су доиста војници — војни обвезници?

Veritas

Предавање у болници

Г. д-р Свињарев за наше рањенике

Јуче је у XV. резерв. војн. болници Женског Друштва држао предавање рањеницима г. д-р Миладин Свињарев. Тема предавања била је: чистота и лечење рана. Предавање је г. доктор извео веома занимљиво, популарно; навео је врло много примера из нашег сеоског живота, где нам сеоски живаљ тако много пропада, а то само због неразумевања и нечувања. Рањеници су са највећом пажњом слушали ово врло лепо, поучно и веома корисно предавање, које је при крају било пропраћено са живео и великим аплаузом.

После предавања прочитан је један одломак из књиге: „Како моји живе на селу“ Поред рањеника присуствовали су предавању дежурне чланице, сва г. г. лекари, болничарке и болничари.

Како чујемо, г. д-р Свињарев држаће још неколико овако популарних предавања својим рањеницима. Овакав поступак г. д-р Свињарева заслужује јавно признање и хвалу. Желети је, да се и остала г. г. лекари по болницама на њега угледају.

МАТИ

Ти, што си мене из крви и мука
Дигла у живот... данас ми опрости?
Што нисам борац... то је судба пука,
Ал' бол ме тресе и ломе се кости
Од частољубља и од жалости —
Мајко опрости?

*

Кад су сви пошли, у редове мушке
И ја сам хтео ал' ме нису хтели;
Авај! ја бејах неспособан пушке,
И чини ми се: сви су мене клели,
Песме војника носећ' пушку пуну
Као да ме куну!

*

О, да си знала? Крај тебе у кутку
Какав бол страшни раскидо је мене
Отрован судбом, у томе тренутку
Роптах: О, Боже, зар да чувам жене
Док се у борби ови мушки боре
Да будућност створе?!

*

И ја сам тада дрхтао ко пако,
Ломио перо ко проклетство неко;
Ти ниси вид'ла... к'о демон сам плако,
И саму смрт сам к'о благослов чек'о —
Зарідах грозно, да ме више није,
Да ме гробље скрије.

*

Пук дванаести к'о олуја крете —
Песницу бола о судбину треснух;
Командант збори... мени сузе лете,
Музика грмну... и ја обнесвеснух —
Будим се, гледам: мртва соба ћути,
И плачу минути...

*

И мени дође: к'о да се све стреса
И гнуша мајко и мене и тебе;
И мени дође, да срушим небеса,
И да прокунем и живот и себе —
Отрован судбом само срце кидам,
И демонски ридам...

*

Оставите ме... нек' ми душа пати
Што нисам пао у сред светог боја;
Куни, прокуни... не куни ме мати,
Од мене јача судбина је моја —
Ал бол ме тресе, и ломе се кости
Од частољубља и од жалости —
Мајко, опрости?

Београд, 1912. г.

Мил. К. Николић-Расинска

ИСПРАВКА

УРЕДНИШТВУ „ПРАВДЕ“

Београд

У „Правди“ од 10 новембра ове год. бр. 310, изашао је допис из Чачка под насловом: „Неиздавање плате обвезнику“, — у ком се каже како сирота жена Марица није примила плату за свога мужа Светозара Милошевића испитаног машиниста при чачанској болници.

Тај је допис скроз нетачан, јер је управа ове болнице, чим је примила признаницу Светозареву, послала већ 31. октобра ове године бр. 5639 новац, Санитетском Одељењу Министарства Унутрашњих Дела у 125 динара, да се преда Марији, која се налази у Београду. Молим поштовано Уредништво да изволи ову исправку уврстити у свом цењеном листу.

С одличним поштовањем
д-р Ђока Петровић
физикус окр. београдског
а од 20. септембра управник
и ординаријус окр. чачанске
болнице I. реда

*

Саопштавајући ову исправку, изјављујемо: да смо онај протест пустили у лист на молбу заинтересованих који су подигли свој глас у јавности свакако зато што је ствар овде у Београду негде запала, а што се да тек сад видети из ове исправке г. физикуса.

Ратници — прилагачи!

Директор „Правде“ добио је из ослобођене Митровице писмо ове садржине:

Митровица, 11-XI 1912

Господине Директоре,

Борци ибарске војске 12. пука Цара Лазара, који и морално и материјално стоје на расположењу својој отаџбини ради ослобођење своје браће, шиљу Вам данас 52 динара упутницом, као помоћ рањеним друговима, а с молбом да тај новац употребите, — т. ј. предате српском Црвеном Крсту заједно са жељом: да ова наша мала помоћ буде утеха нашим друговима борцима, који не жалећи свога живота добише ране, али и победише, те тако заједно с нама доказаше да Србин није кукавица, већ јунак који је пошао да ослободи своју браћу из петвековног ропства на живот или смрт. Прилагачи су:

Милан Милосављевић, гвожђар из Крушевца дин. 20; Милосав Николић трговац из Бруса динара 10; Драгутин Левићанин трговац из Београда динара 10; Сава Старинац поткивач из Бруса динара 5; Душан Ђорђевић обућар из Крушевца дин. 2, Петар Ђикић—брат кафеџија из Митровице динара 5.

Молимо да ово изволите дати јавности. Шаљите што више и тачније новине, јер се ваш цењени лист жељно очекује и тражи.

Поздрављају Вас
Браћа из Српске Митровице

* *

Ово пожртвовање људи који су и сами војни обвезници и као такви далеко од својих кућа и радњи, заиста је за похвалу. Само одушевљене патриоте у стању су да и на војишту откидају од својих уста и дају за рањене другове. Ко тако ради тај не може пропасти!

Одговори уредништва

Грделичанину. Послати напис садржи у себи увреде и клевете за које би писац несумњиво био осуђен од стране суда. Како уредништво не може примати на себе одговорност за овакве написе, јер нема никаквих доказа о истинитости оног што се у напису, износи потребно је да писац напис потпише, па да ако дође до суда, своје тврђење и докаже.

Према томе Ваш се напис може штампати само са Вашим именом, а никако анонимно.

ТЕЛЕГРАМИ

Атина, 16. нов. Америк[illegible]ски Црвени Крст посл[illegible] Грчком Црвеном Крсту [illegible]гу пошиљку у 1000 долара, а сем тога послао је краљици 2000 долара.

Солунски ратни суд осудио је на пет година затвора неке грчке војнике, који су украли револвер једном приватном лицу. Ова строга осуда нашла је на опште одобравање.

Мост Уздисаја

РОМАН МИШЕЛА ЗЕВАКО

— превод с француског — 85

— Сандриго! узвикну Скалабрино. Шта се догодило?

— Ништа; потерали су ме и притеснили мало, па сам дошао амо да потражим уточишта.

У то доба Јованци је било шеснаест година.

То се догађало на годину дана пре но што је дужд Кандијано свргнут и Роландо бачен у тамницу.

Није потребно да напомињемо да је Сандриго још тада осећао страшну мржњу према вођи своје дружине. Та се мржња у њему појавила онога дана када је Империја ухваћена од разбојничке чете у Пиавским Кланцима. Али Скалабрину није ни на ум падало да је тај догађај оставио тако трајан и крвав утисак у души Сандриговој.

Он одговори:

— Уђи, брате. Јованка, види да ли можеш спремити што за јело Сандригу.

Јованка похита да изврши наредбу.

Пошто се добро наједе и напи Сандриго леже на постељу, покри се и заспа.

Када Јованка пође у собицу у којој је становала она баци последњи поглед на заспалог младића.

Те ноћи први пут девојка је рђаво спавала.

Сандриго остаде осам дана у кући. Проводио је вечери причајући своје подвиге и Јованка се дивила његовој смелости, као што се дивила његовој снази и лепоти.

У очи његовог одласка Сандриго и Јованка се нађоше сами; Скалабрино је био некуд изишао.

Разбојник је причао као и обично о својим подвизима у планини.

Одједном прекиде причање и узвикну:

— Знаш ли ти да си веома лепа?

Јованка обори главу. Она је била још наивно девојче. Лице јој се обли руменилом, па онда пребледе када је Сандриго узе за руку и прошапта јој:

— Хоћеш ли да ми будеш жена? Одвешћу те у планину; живећеш у мирисном цвећу; носићеш богато одело и бићеш као мала краљица планине.

Она га тада погледа право у очи, па одговори:

— Хоћу да ти будем жена, јер не познајем никога ко је лепши од тебе. Хајдемо да нађемо свештеника који ће нас венчати. Ја ћу ићи свуда за тобом као што је свака жена дужна да иде за својим мужем.

Сандриго хтеде да стегне девојчицу у наручја, али му се она оте и оде у своју собу где се закључа.

Сутра дан Сандриго оде из Венеције.

Али је без сумње Јованка на њега учинила јак утисак, јер је од тада често долазио. При сваком свом доласку он је бивао све ватренији и предузимљивији. Али Јованка је увек одмахивала главом, отимала му се из руку и понављала:

— Поћи ћу с тобом и бићу ти верна и покорна када се будемо венчали.

После тога наиђоше догађаји које смо раније испричали. Сандрига нестаде готово у исто време кад и Скалабрина. Може бити да је заборавио Јованку.

Али Јованка њега никад није заборавила.

Ма да јој никако више није долазио, она је мислила:

— Он ме воли! Вратиће се он једнога дана и ја ћу бити његова жена.

Такав је био љубавни роман јадне Јованке.

Какве је страшне муке морала препатити та честита девојка оне вечери када је изишла да набави лекове старој дуждевици на умору.

И сад када је после толико година опет видела оног кога је непрестано волела морала је да му одговори:

— Да, [illegible] имам љубазника!... Ја сам овде у његовој кући?

— — — — — — — — — —

На ове последње речи Сандриго се одједном подиже. Његово лице постаде страшно.

— Јованка, дрекну он, ти лажеш! Немаш ти љубавника. Ти живиш овде са старим дуждом Кандијаном и са ћерком милоснице Империје.

Јованка цикну ужаснута и погледа око себе тражећи какво оружје, готова да убије човека кога је волела. Сандриго виде тај поглед и прозре јој намеру. Он немарно смаче раменима.

— Слушај, продужи он тихо, има два човека који су ме смртно увредили. Између њих и мене води се борба на живот и смрт. Ти их познајеш. Није потребно да ти казујем њихова имена. Мени је сад потребна мала Бианка, која се налази под твојом заштитом, ја јој нећу учинити никакво зло. Далеко сам од тога. Хоћу само да је вратим њеној мајци. То је корисно по моје планове и намере. Јеси ли ти самном и против мојих непријатеља?... Ако јеси пођи са мном: свештеник ће нас венчати и ти ћеш за навек бити моја жена. Ти велиш да више ниси мене достојна. Али ја то нећу да чујем. Ја знам само да те љубим и да ти мене љубиш. Поћи ћеш самном у Венецију; тамо ћеш испричати све што се овде догодило; затим ћемо одмах отићи свештенику који ће нас венчати. Пристајеш ли на то, Јованка?

— Докле сам ја у животу Бианка неће изићи из ове куће!

Она изговори ове речи стежући зубе и пламен јој засветлуца у очима.

— Дакле, рече разбојник, ти си против мене!

— Јесам!

— А кажеш да ме волиш?

— Да!

— У толико горе, цикну Сандриго, сама си хтела да тако буде!

Рекавши то он јурну на девојку и обори је. Борба између њих није могла дуго трајати. За неколико тренутака Сандриго веза Јованку и запуши јој уста. Учинивши то он диже нож. Али се можда у тој мрачној души појави зрачак сажаљења, јер се под[illegible] спусти не удари[illegible]

— То би бил[illegible]но, промрмља [illegible] и не тиче ме [illegible]им она испри[illegible] било. Виђећ[illegible] човеком имају посла.

Обарајући Јованку [illegible] под руком осетио кључ који је био сакривен у њеним недрима. Сандриго узе кљ[illegible] и отвори врата која су [illegible]дила у собу Бианкину.

На прагу застаде је[illegible] тренутак.

— Да ли да [illegible] врата старца? промрмља он. А на што ће ми то? Ој је луд и слеп, нека тако и заврши свој живот.

Тада одлучно узе буктињу и уђе у једну празну одају.

Затим пређе у дру[illegible]бу; ту је спавао [illegible]дијано.

—

ХОТЕЛ БРИСТОЛ

највећи и најмодернији хотел у Србији отворен је данас.

Хотел има 60 елегантно намештених соба, лифт, парно грејање, купатила, електрично осветлење, читаоницу, две трпезарије, кафану и пивницу. Пиво српско и Минхенско **„Paulanerbräu“.**

Сав намештај хотелских соба је од фирме: **Paradiesbettenfabrik M. Steiner & Sohn Wien.**

Хотел се налази у новој палати Београдске Задруге а у непосредној близини железничке станице и савског пристаништа.

Цене собама су са осветлењем и грејањем почевши од 3 динара па на више.

3. новембра 1912. Београд

1325 6—10 **Хотелијер Ђорђе Попара и Брат**

ПРВА СРПСКА

Посластичарница

Душана Тодоровића

КРАЉ. СРП. ДВОР. ЛИФЕРАНТА

Београд-Теразије

Телефон број 74.

Препоручује своје новитете које израђују радници добављени из првих европских кућа а нарочито: **Торти, Колача** са воћем и обрстом, **десерт колача** посних и мрсних за вечаре и журеве. Затим сладоледа у Формама од природног воћа без етера и есенције, као и разних **„парфеа“** од воћа разних кремова и т. д **Хаше са** [illegible], **славских колача** и осталих славских посластица. **Беле кафе са обрстом, Какао, Чаја и т. д.**

Највеће стовариште **Чоколад бонбона, грилажа, марципана, фондана** са ликером и т. д Велики избор бонбоњера, разног француског ликера, коњака шампањера, француског и шпанског десерт вина и тако даље.

Све поруџбине како у Београду тако и у унутрашњост и извршују се тачном на време.

Прима поруџбине за „бифеа“, ручкове које спрема и израђује двадесет-петогодишњи шеф дворске кујне.

Поручену робу за рањенике рачунаће се јефтиније од обичних цена.

1816 9—

Чишћени ораји

нова роба потребна је већа количина понуђача из унутрашњости да шиљу мустре са ценом на адресу: **Душан Тодоровић** краљ. срп. двор. лиферант Београд—Теразије. 1353 3 3

Борова

јела, туја, смрча, јунипеpуса, сребрнастих јела, оморика као и јела за

Хрисбаум

од 2—3 метара висине има у великом избору на продаји у винограду Шуматовачка улица бр. 136. (Чубура) у Београду.

1366 1—3

На продају кућа

у Крунској ул. продаје се са врло повољним условима, купац полаже 3 000 дин. а за ресто прима дуг рента годишња 2424 дин.

Кафана са и без једека предаје се одмах.

Упитати телефон број 781. кафеџију код Грантовца. 1346 9 10

За најбоље и најусавршеније Шиваће, штрикаће и писаће машине

има искључиву продају за целу Србију, и исте **даје на отплату.**

Грамофоне и грамофонске плоче продаје по спуштеним ценама.

Први Српски Технички Биро

„АРМАТУР“

Мих. И. Обрадовића

БЕОГРАД

Кнез Мих. ул. 17. Телефон 777.

835 47-50

КиС

ПОПОВ

НАЈОДЛИЧНИЈА МАРКА РУСКОГ ЧАЈА.

1258 4—12

УРКВЕЛ

најбоље светско пилзенско пиво, које точим редовно у кафани, добио сам и у оригиналним флашама за куће.

Хотел „Грчка Краљица“ — Београд

1302 10—10

ПРАВЕ ФРАНЦУСКЕ

Сардине марке Albert & Cie;
Сапун Марсински за веш;
Коњак и Рум;
Вино шампањер и ликери;
Окер и Цинкваjс;
Зејтин кокос за сапуне;
Бензин за аутомобиле
може се добити преко заступника

Марка J. Алкалаја

ТРГ. АГЕНТА

1065 10—10

ДРВЕНИ ЋУМУР

за кафеџије, лимаре, пеглере и препродавце лиферују по врло повољној цени

БРАЋА М. АЛКАЛАЈ

Рајићева ул. бр. 7. Телефон бр. 72.

132 3—3

Хотел „ПОСАВИНА“ Београд—Сава

Јављам својим дугогодишњим пошт. муштеријама, да сам узео под закуп од 1. новембра т. г.

Хотел „Посавину“

— на паробродској станици на Сави —

Хотел је одлично намештен. Постеље чисте. Цене умерене.

Поред трамвајске пруге имам плацева за продају.

Мијаило Николић „Кића“

1211 286 — дугогодишњи гостионичар код „Албанеза“

Нашем добром и непрежаљеном

† Драгутину М. Настићу

БИВШЕМ ТРГОВЦУ ОВДАШЊЕМ

даваће четрдесето-дневни парастос са литургијом у београдској Саборној Цркви, у понедељак 19. овог месеца у 10 часова пре подне.

Извештавајући о овоме наше и покојникове сродинке, пријатеље и познанике, молимо их да присуствују овом тужном помену.

Београд, Новембра 1912.

Смиља удова Драгутина М. Настића са породицом. 1367 1—2

Моме драгом и племенитом супругу

† Војиславу Велимировићу

ПЕШАД. МАЈОРУ

даваћу четрдесето-дневни помен у уторак 20. ов. мес. у 10 и по часова пре подне у Вазнесенској Цркви.

Молим сроднике, пријатеље и познанике да присуствују овом тужном помену.

Ожалошћена супруга: **Мица.**

1368 1—3

Нашем милом и непрежаљеноме

† Бори П. Аранђеловићу

БИВ. АПОТЕКАРУ И РЕЗЕРВНОМ ПЕШАД. ПОРУЧНИКУ

који храбро положи свој млади живот за Отаџбину 11. октоб. ов. год. у битци на Куманову, даваћемо у понедељак 19. новембра т. год. четрдесето-дневни парастос у овд. Саборној Цркви, као и на гробу милога нам покојника у Куманову.

Молимо сроднике и пријатеље покојникове, де изволе присуствовати овом тужном помену.

Новембра 1912. год.
Лесковац.

ОЖАЛОШЋЕНИ:

Мајка: *Софија*; супруга: *Мица*: нејака ћерћица: *Мила*; брат: *Влада Аранђеловић* арт. мајор; сестре: *Даница, Бојана и Јованка* и остала родбина.

1363 2—2

Изашла је из штампе ДРУГА КЊИГА

чувеног романа

„Граф од Монте Христо“

и може се добити у књижари С. Б. Цвијановића и у уредништву „Правде“.

ЦЕНА ЈЕ 2 ДИН.

1080 49—

Штампарија

„ПРАВДА“ Драг. Петровића и Комп. — Београд

Бранкова ул. бр. 16. Телефон бр. 69.

Штампа: новине, часописе, дела, брошуре и т. д.

Нарочито се препоручује: за израду свих образаца за новчане, индустријске, трговачке заводе и радње, а нарочито протокола, коверте за писма, јеловнике, дописне карте, рачуне, посетнице, позивнице за свадбе и забаве, уложне књижице, признанице, и све остале послове што спадају у делокруг штампарски.

ИЗРАДА БРЗА И ТАЧНА, А САВРЕМЕНО ТЕХНИЧКА. ЦЕНА СОЛИДНА.

Власник Јова Адамовић — Штампарија „Правде“ Драг. Петровић и К Бранкова 16. — Телефон 69. — Одговорни уредник Димитрије Костић Бранкова ул. 23

вда излази сваки дан. —
та за Србију код
тва: на годину 16
пола године 8 дин.
рт год. 4 дин., ме-
50 дин. за иностран-
дишње 32 дин., на
дине 16 дин., за че-
дин.
примају оне поште у
па отаје 1. дан. месечно

ПРАВДА

БРОЈ 5 ПАРА

Неплаћена писма не примају се. — Рукописи не враћају се. — Припослане у огласи по погодби. — Стан уредништва Обилићев Венац број 25 (иза кафане Руски Цар)

Телефон 821. | ПОНЕДЕЉАК 16 ЈУНИ — БЕОГРАД | директор МАНОЈЛО М. СОКИЋ | ГОДИНА XI. 1914. — БРОЈ 162 | Телефон 821.

Резултати избора народних посланика по окрузима на дан 1. априла 1912. године

У ОКРУГУ	Свега бирача	ГЛАСАЛО СВЕГА ЗА ЛИСТУ: Радикала	Рад. дис.	Самостал.	Сам. дисид.	Национал и Напредњ.	Либерала	Напредњака	Социјал.	Занатл.	Либер. дис.	Свега у целом окр. гласало	Бира посл.	Количник	ДОБИЛИ ПОСЛАНИКА: Рад.	Р. Д.	Сам.	С. Д.	Н. Н.	Либ.	Напр.	Соц.	Зан.
Београдском	33400	4244	6712	10004	—	5052	—	—	—	—	703	26715	6	4452·5		3	4		1				
Ваљевском	33839	11586	—	8291	—	7950	—	943	1647	—	—	27837	6	4639·5	3		3		2				
Врањском	55467	12737	—	6839	—	—	3452	—	1879	—	—	25618	10	2561·8	7		4			1			
Крагујевачком	42260	15729	—	5723	—	9240	—	—	—	—	—	32571	7	4653·	5		1		3				
Крајинском	26236	10639	—	4843	—	—	3612	—	—	—	—	19094	4	4773·5	5		1						
Крушевачком	35479	10476	5903	5729	—	—	1660	2273	—	—	—	25991	6	4331·8	4	3	1						
Моравском	43771	11987	—	8165	—	5292	—	—	3336	—	—	28780	7	4111·4	5		3		1				
Нишком	45762	10938	4351	4848	—	3839	—	—	—	—	—	23976	7	3425·1	4	1	3		1				
Пиротском	26079	6977	—	4615	—	—	3182	860	—	—	—	15634	3	5211·3	4		1						
Подринском	51453	10930	—	3106	4332	—	9314	6499	4583	—	—	38764	9	4307·1	4			1		3	2	1	
Пожаревачком	62745	16769	—	9604	—	14492	—	—	4727	—	—	45592	12	3799·3	5		3		5			1	
Рудничком	18509	5291	1778	5819	—	—	1709	—	—	—	—	14597	2	7298·5	2		2						
Смедеревском	31671	4199	—	9267	—	6540	—	—	1936	1262	—	23204	5	4640·8			5		2				
Тимочком	37108	11294	—	6456	—	2862	—	—	2743	—	—	23355	6	3889.1	5		3						
Топличком	21353	6627	—	2764	1229	—	—	3996	—	—	—	14616	3	4872·	4				1				
Ужичком	28423	10568	—	5411	—	3968	—	—	—	—	—	19947	5	3989·4	6		1						
Чачанском	28499	10434	—	4805	—	4727	—	—	—	—	—	19966	5	3993·2	5		1		1				
	623054	171385	18744	106289	5561	63962	22929	14571	20851	1262	703	426257	103	—	68	7	36	1	17	4	2	2	

Резултати избора народних посланика по варошима на дан 1. априла 1912.

ВАРОШ	Свега бирача	ГЛАСАЛО СВЕГА ЗА ЛИСТУ: Радикала	Рад. дис.	Самостал.	Сам. дис.	Национал. Напредњ.	Либерала	Напредњака	Социјал.	Занатл.	Свега у вароши гласало	Бира посл.	Количник	ДОБИЛИ ПОСЛАНИКА: Рад.	Р. Д.	Сам.	С. Д.	Н. Н.	Либ.	Напр.	Соц.	Зан.
Алексинац	884	308	—	97	—	285	—	—	24	—	714	1								1		
Београд	14434	2384	—	2072	—	2013	—	—	1102	272	7848	4	1962	2		1		1				
Ваљево	1021	403	—	57	—	178	—	—	37	125	800	1		1								
Врање	1840	808	—	94	—	—	373	—	63	—	1338	1		1								
Горњи Милановац	420	220	97	49	—	—	—	—	—	—	366	1		1								
Зајеча	1419	214	—	365	—	357	—	—	14	—	950	1				1						
Јаг	861	385	—	234	—	37	—	—	32	—	688	1		1								
ажев ц	731	224	41	155	—	80	—	—	94	—	553	1				1						
Крагујевац	3182	698	—	394	—	706	—	—	670	—	2509	2	1254	1						1		
Крушевац	1068	479	—	129	—	—	—	103	20	79	810	1		1								
Лесковац	2673	213	619	—	—	—	442	—	322	109	1705	1		1								
Лозница	1058	473	—	21	—	—	402	—	10	—	906	1		1								
Неготин	1154	326	—	65	—	—	479	—	25	13	908	1							1			
Ниш	3278	640	—	218	—	—	843	—	469	—	2170	2	1085	1					1			
Параћин	1099	180	—	26	—	—	529	32	22	—	789	1							1			
Пирот	1861	549	—	све остале групе		354	—	—	—	—	903	1		1								
Пожаревац	2092	735	—	185	—	590	—	—	—	—	1570	1		1								
Прокупље	1031	232	—	—	18	—	441	—	37	—	728	1							1			
Свилајнац	939	410	—	425	—	—	—	—	29	—	863	1				1						
Смедерево	1129	197	—	283	—	—	215	—	18	88	801	1		1								
Ћуприја	990	43	—	348	—	—	467	—	9	13	880	1							1			
Ужице	803	340	—	170	—	—	119	—	44	—	673	1		1								
Чачак	863	251	—	48	—	—	115	62	68	137	681	1		1								
Шабац	2324	323	—	384	—	624	—	—	269	—	1600	1								1		
	47152	10486	757	5819	18	4870	4425	197	3378	841	30791			16		4		1	6	3		

Целом Српском Народу

године, као и бу-
година, одјекнуће
ва села и градо-
а патриотски по-
риложите видов-
дарак Народној
. Та српска ду-
када само један
душње на истори-
Видовдан, кад се
ско царство
кад а крст часни
и сло алатну попа-
дали хероји. Ве-
ковни ијатељи, Тур-
ци заузли су и др-
жавни ционални на-
предак ски, искори-
стили неслогу и
раздор, ише од пет
векова, царили срп-
ском за и народом.

Видов дуго био
дан туж ћања, ве-
лике оп и горког
искуства

Лањск риске го-
не кр се цела
рбија егла сву
гу синова да
К поврa-
ие оте-

то, да прихвати браћу по крви и вери, по обичајима и традицијама и да спасава оно што није пало од турске пљачке и арнаутске обести.

Од пропасти српскога царства на Косову до данас, протекло је много воде Вардаром, измениле се многе прилике и створене нове потребе за једну нацију. Не стичу се више само на сабљи земље и градови, нити се нације освајају само фанатизованим масама, нити се може вековима господарити, ако се само освоји.

Борба не траје само док траје рат, она се продужава и у дане мира и води се тихо и нечујно, тајно и опрезно у великој културној утакмици међу народима. На овом пољу борбе није потребно само слоге но још пуно врлина; није довољно само добре воље, но трајности и рада, много рада.

Нама Србима потребан је овај рад ради великих припремања за ону борбу, која је историски неминовна, која мора доћи исто онако као што је дошла борба са Турцима. Али ова борба неће почети од дана објаве рата, но много раније. Она се води и дан данас и водиће се до објаве рата другим оружјем: националном свешћу, моралном снагом и истрајношћу, културом, писменошћу, свима оним особинама које стварају један народ јачим и отпорнијим, које јачају његову индивидуалност и чувају његове јасне и националне црте и одлике.

За ту борбу треба пуно срестава, да би се она развила у свима крајевима отаџбине, да би се развила и преко граница данашње Србије.

Када се буде о Видову дану прилагао дарак посвећен тој борби, дужност је свих хуманих и патриотских удружења, свих чланова Народне Одбране и свих културних људи да објасне свакоме Србину и Српкињи колико је потребно за цео српски народ оружати се свешћу, витештвом, културом; колико је потребно припремати се за будућу велику борбу са новим непријатељем који је културно јачи од Турчина, па му треба и на томе пољу одолети.

Ето због тога се данас скупља по свима српским крајевима видовдански дарак, ето због тога не сме ни један Србин и Српкиња изостати са својим скромним прилогом.

У целом српском народу нека одјекне поклич Народне Одбране и нека он буде мобилизација српске свести и српскога родољубља.

ЖЕНА У САДАШЊИЦИ

ОД ДР. ГЕТРУДЕ БОЈМЕР

(Наставак)

Женске студије и научни позив жене

Наставнице чине најјачу групу жена у слободним позивима. Статистика их разликује само по установама, у којима раде, а не по претходном образовању. За статистику је равнодушно, да ли је наставница академски образована или је [illegible] само учитељску школу.

За модерно разви[illegible] жиота у женским пози[illegible]ма, и његову спољашњу гра[illegible]му, за његово унутрашњ[illegible] положај наставница [illegible] најкарактеристичн[illegible] првом и скоро читаво столеће једином вишем позиву жене могу се у њему разликовати разни студијуми, у којима се је женски род у школи учврстио, проширио и разгранао. И нигде се не може тако јасно као овде посматрати преображај типа једног позива у њему самом.

У почетку постојала су три типа, које је већином судбина стварала. Први тип је, тип гувернанте. То су већином сиромашне девојке из добрих породица, које помоћу сродничких веза гледају да са својих десет прстију одрже егзистенцију своју. Други тип, васпитачице у вишим девојачким заводима. И напослетку трећи: старије, сироте удовице, и уседелице, које малу децу упознају са читањем, писањем и рачунањем често са правим материнским талентом, дотле, док она не дорасту до школе. Кандидаткиње за ове три службе давао је образовани средњи сталеж, од учитељских и сеоског свештеника кћери до кћери осиромашелога племства.

Свака од њих била је испуњена осећањем, да мора из дна срца бити захвална што су судбина и племенити људи створили могућност да буду корисне. Све су биле више или мање прожете осећањем, да су по који род деградиране.

Први заводи за образовање наставница били су уређени за сва три ова типа: за гувернанте, педагошке васпитачице и обичне учитељице. Људи су тада били прожети мишљењем, да жене у школама ништа друго не могу бити до „допуњујући чланови“.

Па и поред основне заблуде област женине радности у школи непрестано се је ширила. И баш тада је дошло то, да је очигледност уштеде, која се помоћу наставница може учинити, могла победити заблуду“ „Учитељице се задовољавају са малом платом“ стоји у протоколу седнице немачког министарског савета од 1873, у којој основна настава добија свој нови тип. Затим је тошло то, да су многи педагози увиђали и наглашавали потребу наставница за девојачко васпитање и образовање. Али је пре свега био ту од утицаја напредак вишег девојачког образовања, које се није могло испунити без наставнице. Чињеница, да је тај напредак највећим својим делом почивао на приватним школама, ограничавала је у настави удео људи. Потреба за зарадом кћери из средњег сталежа довела је до оснивања виших девојачких школа и стварање женских учитељских школа.

Али на самом послу појачала се воља за рад и способност код жена. Не само због што је баш овај позив могао пробудити духовну потребу и појачати је, већ и зато што је он довео жену извору свију њених невоља. Из овог позива могле су жене полагано прозрети у рђаве односе између девојачког образовања и новог друштвеног положаја женског — наставнице су биле прве поборнице женског покрета. То је дало њиховој свести о позиву неки шири значај; а не само круг појимања, што јој га нуди њена служба. То јој је дало више него све друго

ч избор ОБУЋА код Јосифа Фрида. Београд [illegible] з Миилова улица број 33. — Телефон [illegible]

храброст и сигурност — сигурност да могу савладати све препреке, које јој се истичу. Тим је почео да буде лакши овај покров, који лежи над самоуверењем наставнице. И већ 1890. године основано је у Немачкој удружење наставница, које је себи истакло двогуби циљ: подизање девојачког образовања и проширење делокруга рада женског на народном васпитању.

— Наставиће се —

Наша привреда

Наша ужарска индустрија

Грана радности која код нас у последње време стално опада, јесте ужарство. Ова стагнација на пољу ужарства најбоље се види у сталном опадању цифре извоза ужарских производа. Док је та цифра пре неколико година премашила била милијон динара у 1911 год. сведена је на вредност од 852.619 дин. да у 1912. спадне на 480.545 дин. и најзад у 1913. год. буде сведена на динара 380.706.

Ова грана индустрије има код нас а нарочито у околини Лесковца, Врање и Ниша све услове за солидан развитак. Као један од јаких узрока пропадања ове гране индустрије, јесте енергичан и систематски рад Бугарске на подизању своје ужарске индустрије. Она је за ту цељ подигла нарочите школе и из Србије, околине Врање Лесковца и Ниша ангажовала нарочите стручне ужарске раденике.

Осим тога што опада [illegible] ужарских [illegible] рађевина код нас, приметило се опадање и у квалитету њиховом. При изради се употребљава бела земља а осим тога се ужарија, да би само била што тежа, наноси влажна на пијаце.

Неоспорно је да ову грану домаће индустрије, којом се бави неколико хиљада душа, треба што више фаворизирати и њено пропадање спречити. Сировина за прераду, кудеље има у земљи довољно, пошто се [illegible] велике количине не[illegible]ађене кудеље изво[illegible] иностранство, а осим [illegible]га је иста и одличног [illegible]валитета, те према томе ту грану индустрије треба само модернизирати, образовањем радне снаге и помагањем индустријске прераде ових артикала.

Пре три године учињен је од стране државе један непромишљен корак који је још више допринео пропадању ове индустријске гране. Министарство правде је једној ужарској великој радионици у Нишу дала јефтину робијашку снагу, те је тиме створила могућност да ово на овај начин повлашћено предузеће, путем такве несолидне конкуренције, неприродним путем уништи осталу ужарску индустрију у земљи а нарочито ону ситну. Овај уговор, треба одмах у интересу развитка ове гране индустрије раскинути.

Одговор

Дугачком „Летимичном Погледу“ на Нову Карту Српских Краљевина и суседних области, од пуковника С. П. Бошковића.

(Наставак)

Што се тиче извесних назива, које нам исправља критичар, морамо му озбиљно замерити, јер нам, као с неком тенденцијом, намеће и ствари, које апсолутно не постоје.

Тако нпр. шта је требало критичару рећи, да *Радике* нема, кад је исписана? Зашто се у критици каже, да смо написали *Мегарев*, кад то апсолутно не стоји у ствари, већ је тачно и како треба означено? Зашто нам приписивати назив *Љубетин*, кад ни то није тако написано? Зашто рећи, да стоји *Враништа* па исправљати на Враниште, кад је то тако и написато? Па зашто на послетку чак и *Вердовце* уврстити у погрешене називе, кад то апсолутно и не постоји! Заиста се ово може назвати карактеристичном појавом, као и то да „неко“ бесплатно раздаје засебно одштампане брошурице са [illegible] критиком!?

Да нам се на послетку не би пребацило, да смо због заинтересованости строги према нашем критичару, ми ћемо пустити да коју рекну и два наша млађа научара г. г. доцент д-р Ј. Дедијар и професор Риста Николић, који су пред г. д-р Ј. Цвијића, као референти Гл. Просветног Савета, оценили моју карту за њену употребу у школама.

Ево од прилике шта кажу ова два наша географа у своме реферату у тој критици:

„Критика г. д-р Хаџи-Васиљевића, која је изишла у овд. листу „Правди“ показује две ствари. На првом месту хоће да докаже то, да детаљних грешака има у некој мери у нашим ново ослобођеним крајевима. Али ко критички пропрати ту критику опазиће и то, да писац чисто тражи оно што се од карте у оваком сразмеру не може тражити; тако нпр. многе замерке, које би вределе за карту већег размера, овде су без основа због тога, што се од оваквих карата не може тражити она прецизност, као што се то тражи од карата већег размера. Друго, опажа се, да се писац сувише поуздава у своја лична обавештења и са знањем, које није критички оверавао. И на послетку се опажа да г. Хаџи Васиљевић чини замерке, које не би никад учинио школован географ. Из ових разлога има пуно примедаба, које се тичу само извесних детаља, којих не може ни бити на карти овога размера. Тако нпр. г. Хаџи Васиљевић примећује да нема Гарске Реке (између Дебра и Кичева) а иначе да је на карти овога размера не може ни бити. Обласно име „Дервен“ не треба ни уносити у карту, јер тих „Дервена“ има скоро дуж сваке реке у којима има клисура. Мало Косово није у карти означено већ је у место њега употребљен много познати назив *Лаб*. Тражи се да се унесе у карту име *Полимље*. То би исто тако било, као кад би неко тражио називе *Повардарје*, *Подунавље* и томе сличне вештачки настале називе. Назив Полимље у народу постоји само за једну малу област између Плава и Андријевице, на што г. Хаџи-Васиљевић није ни мислио, јер се он ограничава само на ново ослобођене крајеве. Неке су напомене тако незнатне, да су ови, често опширни ставови о њима просто излишни. Такве су нпр. Напомене о распрострањењу области *Морихова*, *Овчег Поља*, *Дебра* и др. Начим се тако не документује овај „Летимичан“ поглед на ову карту, колико овим схватањем обласних имена, где се тражи да се у карту унесе свака област те у „ужем“ смислу те ваљда у ширем и. д. Овај, који је сам на терену испитивао овакве области врло добро зна, каква неодређеност постоји у томе, те је увек принуђен, да назив области своди на извесну географску целину. Ко то има на уму не би правио питање о томе, зашто неко географско име није почело за који милиметар ниже или више. Д-р Ј. Хаџи-Васиљевић за *Дебар* помиње назив Де[illegible] „Дебарски округ и казу“. Какав округ, каква каза, кад се одређује појам једнога обласног имена!?

— Свршиће се —

Неутралисање Арбаније

Апел на велике силе

Атина, 14. јуна

Вилијамс посланик северо-америчких држава у Атини, упутио је листовима извештај о својој анкети у Арбанији, где је ишао по одобрењу своје владе. Он је посетио Зоографоса и ставио се на расположење међународној контролној комисији, која му је одговорила да она не сматра ситуацију у Арбанији за анархичну већ да сматра, да садањи режим неће бити дугога века због разних ривалитета, па чини апел на Велике Силе са захтевом да од Арбаније направе неутралну државу у којој ће влада бити строго локална.

ПРЕГОВОРИ

О ОРИЕНТАЛНИМ ЖЕЛЕЗНИЦАМА

Преговори, који се воде између аустро-угарских и наших делегата о откупу ориенталних железница, као што сазнајемо, теку нормално и трајаће дуже време.

Страни делегати са представницима дирекције наших железница направиће данас засебним возом излет до Аранђеловца, где ће ручати.

Намере устаника

Незадовољство је обузело целу земљу

Кнез Виљем од Арбаније обратио се румунском краљу Каролу са молбом да уложи сав свој уплив у циљу, да силе пошљу своје трупе у борбу против арбанских устаника. Одазивајући се овој жељи краљ Карол је издао налог заступницима Румуније у иностранству, да код великих сила пораде на томе, да се кнезу Виљему од Вида ставе на расположење међународне трупе. Устаници непрекидно нижу успех за успехом. Они стоје већ пред Валоном чији су дани такође избројани, и на овај начин сем Драча, власт кнеза Виљема не простире се даље.

Један веома неповољан преокрет за арбанског кнеза Виљема јесте у томе, што се и у Скадру, где је до сада владао мир и ред, који је под влашћу међународних трупа, осећа јак покрет у корист устанка. Тај факат се више не може прикрити, и можда се, кад ове редове пишемо, у Скадру одигравају најкрупнији догађаји који ће веома много упливисати на даљи развој арбанске кризе. Енглески командант Скадра има грдне муке, да у граду угуши јавну побуну, те због тога изгледа, да би и војничка помоћ Европе арбанском кнезу била недовољна, да незадовољство једног целог народа сломије и потчини га вољи једног Европљанина, који нема са тим народом ничега заједничког и ни уколико га не разуме.

Бурна ноћ

Драч, 13. јуна

Продужење примирја, које су холандски официри стално сматрали као погрешку, није примљено. У најкраћем времену догодиће се врло важни догађаји. Прошла ноћ мора да је била веома бурна. Криза се приближује врхунцу и решење ће морати у једном или другом правцу пасти врло брзо.

Усташи неће заузети Драч

Париз, 14. јуна

Овде се сматра, да арбанашки устаници неће ни улазити у Драч, јер не желе да изазову интервенцију великих сила, већ само да опсадом Драча, кнезу Виду онемогуће опстанак, и примораЈу га, да напусти Арбанију. Иначе постоји опште уверење, да је кнез учинио погрешку, што је покушао, да силом потчини арбанска племена и да им одузме оружје. Напусти ли кнез Арбанију, тада ће ситуација бити иста као и пре његовог доласка, наиме, контролна комисија ће привремено управљати Арбанијом, до доласка новог кнеза. Искрцавање и употреба међународних трупа против устаника, а у корист кнеза Вида, искључено је, међутим, у питању новог зајма за Арбанију. Тројни Споразум је непопустљив у своме захтеву, да Државна Банка мора имати међународни карактер на основи апсолутне једнакости свих великих сила. Јер, буде ли за управника те банке случајно постављен Талијан или Аустријанац, то не би још значило, да је Тројни Споразум признао Италији или Аустрији привилегију на ово место.

Мокошија војска

Беч, 14. јуна

За добровољачку легију, која се овде спрема да се пошље у Арбанију, пријавило се до синоћ 1800 људи, међу којима 15 бивших аустро-угарских, један бугарски и један јапански официр, већи број Немаца из Немачке и 150 универзитетлија са једним професором. У експедицији ће учествовати 10 лекара и 15 милосрдних сестара. На челу је одбора за скупљање добровољаца архитект Гушнер, резервни поручник, који је дао оставку на чин и који ће ову експедицију предводити. Врбовање добровољаца не прекида се. Сутра ће овде бити смотра добровољаца, а прекосутра полазе преко Трста за Драч.

И бечки и провинцијални листови осуђују толерирање овог врбовања и жестоко нападају владу, која не само што то трпи, него и повлађује.

Оптужбе Србије

Беч, 14 јуна

„Рајхспост“ има вест из Софије, да су пре неколико дана 700 српских војника, преобучених у одело арнаутских сељака, прешли код Елбасана на арбанску територију, да се умешају међу усташе. Према вестима из бугарских села Македоније, прелазе посведневно у Арбанију веће групе добро наоружаних српских војника и придружују се усташима. Срби се надају, да ће на тај начин изазвати преврат у Арбанији и ускорити катастрофу у српском интересу.

Примедба Пресбироа:

Саопштавајући ову вест бечкога антисрпског „Рајхспоста“ чије су везе са бугарским Прес-Биром познате, ми најкатегоричније изјављујемо један пут за свагда, да су све ове и сличне вести, којима је циљ да се осумњичи Србија пред европским светом, скроз тенденциозне и лажне.

Предлог краља Карола

Беч, 14. јуна

Акција албанског комитета у погледу образовања добровољачког кора за Албанију крунисана је великим успехом. До синоћ се уписало 17 [illegible] 1700 људи од којих много ђака, али све самих авантуриста и радника без посла. Прва колона биће упућена у недељу у Трст.

Из Букурешта нам јављају да је краљ Карол наложио представницима Румуније код Великих Сила да интервенишу, да међународне трупе буду стављене на расположење албанског кнеза. Велике Силе још нису усвојиле овај предлог.

„Нова Слободна Преса“ јавља, да Аустро-Угарска и Италија подржава предлог краља Карола и да ће га и Француска усвојити, али се још ништа не зна о гледишту Немачке, Енглеске и Русије.

Из Драча јављају, да су преговори са устаницима данас прекинути, јер су холандски официри протествовали противу тих преговора.

Бродови пред Валоном

Беч, 14. јуна

„Н. Сл. Преса“ јавља, да је аустро-угарска влада учинила по жељи албанске владе и послала једну ратну лађу у Авлону да штити живот и имање страних поданика.

Г. Чапрашиков

Г. др. Радославов о бугарском посланику у Београду г. Чапрашикову

Софија, 14. јуна

На интерпелацију посланика социјалистичке групе Јанулова зашто је бивши први ађутант краља Фердинанда генерал Марков постављен за посланика у [illegible] а бивши тајни секретар краљев Чапрашиков за посланика у Београду, што доказује, да се још и данас спољна политика Бугарске диригује из двора, одговорио је Радославов:

Није истина да Бугарска корача старим путем, ми водимо чисто националну политику. Наш главни задатак је, да интересе Бугарске бранимо и штитимо их од сваке повреде. Резултат наше политике је јасан. Бугарска више није у оном положају у коме је била 17. Јула; њен глас ће ако буде потребно, бити саслушан. Политика Бугарске лежи у рукама владе. Тенденциозна су тврђења, да извештаји наших посланика на страни повекад прво долазе у краљеву палату. Све извештаје пре свега добија министар спољних послова, који их шаље краљу у препису. Ми смо дужни ове извештаје слати краљу, јер устав вели, да је краљ у праву, да контролише управу државним пословима.

Опозиција нема разлога да протестује против наименовања Маркова и Чапрашикова. У могућности сам да саопштим, [illegible] је Чапрашиков своју мисију до сада успешно извршио; један до[illegible] [illegible] бегунцима да се врате на своја огњишта и принципиелни пристанак г. Пашића на установу бугарских конзулата у Македонији.

ЕПИГРАМ

Видов-дан

Косово је освећено!
Остварен је српства сан
И весељем, песмом ено
Прослављају Видов-дан...
Али ипак сета нека
Попала нам срећни лик —
Јер још пола српства чека
Да их спасе осветник!

—тар

Конкордат

Крај аустријског протектората

Париз, 14. јуна

„Тан“ у своме уводном чланку наводи, да је Конкордат закључен између Србије и Ватикана, са дипломатског гледишта од великог значаја, и да је учињен крај аустријском протекторату над Католицима у новоослобођеним крајевима, и при[illegible]

Дама у пелцу

роман од Г. В. [illegible]

Судско саслушање због наших ноћних налета, није ни за мене ни за Мортимера имало никаквих непријатних последица, а Марселу, на моју велику радост нису никако ни уплетали у целу ствар. Као што сам имао довољно разлога да верујем, инспектор Боле и овога пута је у многоме утицао у моју корист.

Моја изјава, да сам се са Марселом верио, свугде је симпатично примљена и једне новине су ишле чак тако далеко, да су целу историју назвали „Ричмондским романом“ и то по моме мишљењу није било много неоправдано. Ја мислим, да су те новине дошле до руке и моје тетке Марије, јер већ идућег дана добио сам телеграфски позив од ње, да жели одмах да го[illegible]

Ја сам прочитао депешу мојој сестри Јелени.

— Она је сигурно чула о твоме верењу, рекла је она.

— Без сумње. Вероватно јој је каква добра пријатељица показала новине. Ја мислим да је она бесна због тога.

Марсела која је била такође у соби, погледа погледом пуним питања.

— Због твога верења са мном? питала је она. Зашто да буде бесна? — и ко је она у опште?

— Моја тетка одговорио сам.

— Зар она није добра?

— Ох, рекао сам, кад хоће она може да буде врло љубазна, али она има чудновате погледе о — о —

— О мени, додала је она.

— Не; то управо не; али она је знаш, стара девојка, и то права уседелица, која о љубави зна исто тако мало, као о вишој математици; и она ми је забранила, да — да —

— Да се жениш. О, да одвратне старе девојке! Али најзад човек није приморан, да слуша своју тетку, зар не?

— Богу хвала, није одговорио сам.

— До душе, приметила је Јелена, она је и мени и моме брату учинила многе доброте и заиста је штета, што је у томе правцу тако страшно тврдоглава.

Марсела је ћутала неколико тренутака, и за[illegible] рекла:

— То ми је врло жао и непријатно, зашто ми нисте то раније рекли.

— Зашто? одговорио сам брзо, зато, што нисам ни мислио на то. У осталом, шта то чини? Мене се ни најмање не тиче, како она о томе мисли. Ја бих јој, с обзиром на жртве, које је она за нас учинила, у свакој другој ствари попустио. Али је од њене стране директно нечувено, да ми и у оваквим стварима прописује шта треба да радим. Забранити ми женидбу са једним створењем, које волим више него све на свету — и само помисао на то безумна је — исто је што и заустављати буру или грмљавину.

Марсела је у почетку била нешто мало пребледела, али кад је опазила моју чврсту одлучност, заруменише се поново њени образи, а њене очи засијаше се од радости због [illegible]их одушевљених речи. Ја [illegible] тада скренуо разговор на [illegible] тему. Међутим у себи сам се био чврсто [illegible]решио, да се још данас одвезем у Путнеј и да једном за свагда изложим тетки своје гледиште. С[illegible]ио сам себи у задатак [illegible] одлучан, али никак[illegible] не заборавим, ка[illegible] то прошли пут би[illegible] [illegible]ма колико ме она [illegible]ирала; на против [illegible] да је мирним [illegible] говором прид[illegible] на нашу [illegible]сту одлу[illegible] ку[illegible]их дана, [illegible] или ако хоћете неформалне веридбе, ожењени! Набавио сам потребне хартије и одвео бих је неодложно на венчање, да је она изјавила жељу, да прво мора да се постара за потребне јој ствари, нашта ја разуме се у својој превеликој срећи, нисам ни помишљао. На њену велику радост она је у очи онога дана, када су је отели, њен новчаник у коме је била позамашна сума новаца, оставила у своме стану за тоалету. Она је у томе гледала знак среће, и потпомогнута од Јелене и људи, умела је да обузда моје нестрпљење, док не накупују што им је потребно. Ово је одлагање како ће се доцније показати, било велика погрешка; али на жалост човек не може све да предвиди.

Ја сам дакле идућег дана отишао Тутлеј, следујући позиву своје тетке. Био сам у извесној мери изненађен, кад сам од Хефциге на баштенским вратима сазнао да је њена госпођа озбиљно болесна и да жели да говори са мном у својој спаваћој соби. И служавкино понашање изгледало ми је врло чудновато. Њен узнемирен и плашљив поглед, као да се боји невидљивих шпијуна, испрекидани одговори на моја питања пали су ми одмах у очи; међутим нисам слутио ништа рђаво.

Тетку сам нашао у кревету. Неколико јастука су јој опкољавали главу, лице јој је изгледало бледо и оронуло. Њен изглед ме је дирнуо и одагнао од мене сваку срдитост. Ја сам се сетила свега доброг које је она мени и Јелени учинила нама сирочићима, који смо били остављени у свету без средстава и родитеља и за све имамо да благодаримо доброти ове жене.

Пришао сам кревету и ухватио је за руку. Она је била хладна и пулс јој је радио још само врло слабо. Њен цео изглед учинио ми се тако чудноват, да ми се то ни најмање није допало. У мени се одједном појавила мисао, да и моја тетка не постаде жртва мојих тајанствених непријатеља; зашто и како разуме се нисам умео себи да објасним.

— Необично ми је [illegible] што те видим болесну, рекао сам својој тетки.

— Ох, није ништа, одговорила је она, све је то само од љутње и зловоље. То твоје отуђивање пада ми тешко на срце, можеш ми веровати, Едварде. Ја ћу још једном покушати да те вратим на прави пут. С тога сам те и звала да дођеш. Кад би се истина бринуо за мене, ти се не би тако понашао према мени.

— Ја сам се заиста бринуо за тебе тетка, одговорио сам. Морао бих бити страшно незахвалан човек, кад не бих био забринут; и не желим заиста да ти причињавам никакву жалост ни секирацију.

— Али ти чиниш то, одговорила је она. Ти си се отворено дигао противу мене.

(наставиће се)

рбији њену независност у ом питању. Даље каже у ме чланку, да не разуме о незадовољство, које је овај Конкордат изазвао у Бечу, пошто је то била сасвим природна последица последњих догађаја.

Дневне Вести

АНРЕДНА СЕДНИЦА ГЛАВНОГ ОДБОРА НАПРЕДНЕ СТРАНКЕ.

Главни Одбор Напредне Странке одржаће своју ванредну седницу у понедељник 16. ов. м. у 9 часова пре подне.

На ову су седницу позвани сви чланови Гл. Одбора и њихови заменици из Београда и целе земље.

Седница ће се одржати у сали хотела „Империјала.“

МЕСНИ ОДБОР.

Месни Одбор Напредне Странке за град Београд одржаће ванредну седницу, у уторак, 17. ов. м., у шест часова по подне, у своме стану. Позивају се сви председници, чланови и одборници да на ову седницу неизоставно дођу.

Пензионисања у војсци.

Из поузданог извора сазнајемо, да је спремљен указ о пензионисању повећег броја врло истакнутих официра. Међу овима помињу се генерали Божановић и Степановић, пуковник Миливоје Анђелковић, потпуковници Милан Гр. Миловановић, Драгутин Димитријевић, Сава Трипковић, мајори Љуба Вуловић, Воја Танкосић и други.

ни указ.

Данашњи војни службени лист доноси указ о напређењу администраивних чиновника у војци. Указ о унапређењу апостављених официра, ао и указ о реактивирању официра из резерве биће објављени на етровдан.

азмештај коњичких пукова.

Према ранијем решењу министра војног II коњички пук требало је да дође у Београд а IV. коњички пук да иде у Паланку. Међутим та одлука је сада измењена утолико, што други пук остаје у Краљеву.

Размештај учитеља.

Расписом министра просвете учињен је велики размештај учитеља у окрузима: београдском, крајинском, крагујевачком и крушевачком. За остале округе изаћи ће размештај кроз неколико дана.

Нов судија.

Јучерашњим указом постављен је за судију у јокупачком првостепеном суду г. Никола Уновић, начелник окр. пличког.

кање цена житу на пештанској пијаци.

Цена пшеници на пеанској пијаци која је прошлог месеца била дошла свој максимум од 20 Кр. 100 кгр., а која после тога отпочела стално да пада, јуче је опет показала једну тенденцију скакања и од 25·10 К. скочила на 25·70 Круна.

„Свете Јелене.“

Јуче у 10 часова пре подне било је полагање дому „Св. Јелени“ освећењу су присуствовали: престолонаследник Александар, г. Хартвиг, барон Гризингер, г. Пашић и многобројно грађанство

Помоћ лоптачким клубовима.

Министар просвете одобрио је да се изда по 1200 динара као помоћ „Великој Србији“ и „Душану Силном,“ лоптачким клубовима из Београда.

Видовдан на далматинском Косову.

Одбор за видовданску прославу на далматинском Косову, код Книна, јавно је програм прославе, који је обилатији од прећашњих. Данас се навршује 25 година од како је на сред далматинског Косова, на брежуљку, у близини железничке пруге, подигнута црква Лазарица у спомен и славу кнеза мученика и погинулих јунака и с тога се, поред свакогодишњег помена, прославља истовремено и двадесетпетогодишњица поменутог храма.

На овој прослави учествују, осим книнских друштава и сокола, још српски и хрватски соколи из Дубровника и Сињета са музиком; а народ држи сабор и изводи разне витешке игре.

Стрељачке утакмице.

Прошле недеље била је утакмица стрелаца ради избора за делегате, који ће ићи у Копенхаген на међународне стрељачке утакмице.

Пошто успех релативно није задовољавајући, то Србија неће бити званично заступљена на овој утакмици.

Годишњак Трговачке Коморе.

Трговачка Комора спрема прво издање свога великог годишњака, у коме ће бити детаљне информације о свим нашим трговачким и индустријским предузећима, извозној и увозној трговини, новчаним и осигуравајућим заводима и др., као и један велики адресник свих трговачких и индустријских фирми. Годишњак ће бити издат на српском и француском језику.

Положио испит.

Г. Васа Бикар општински подинжињер положио је са одличном оценом испит за инжињера.

Занатлијска Скупштина

Земаљска скупштина занатлијског савеза за 1912., 1913. и 1914. годину биће 29. и 30. јуна и 1. јула у Београду. Еснафи и савезни одбори из целе Србије послаће на ову скупштину своје делегате.

Молба грађанству

Народна Одбрана моли грађанство, да окити своје домове на Видов-дан заставама, ћилимовима, зеленилом и цвећем.

Бесплатне улазнице за прославу Видов-дана у позоришту добијаће се и код кутија Народне Одбране на улицама.

Адвокатско Удружење

У недељу, 22. ов. мес. у 9 час. пре подне, Удружење Јавних Правозаступника у Краљевини Србији одржаће у сали првост. беогр. окружног суда своју редовну годишњу скупштину, са овим дневним редом:

1. Извештај о раду Удружења; 2. Извештај о стању благајне; 3. Предлог појединих чланова; и 4. Избор Управног и Надзорног Одбора.

Управа Удружења.

Последњи пут.

Чувена и ненадмашна драма из римске историје „Спартагус“, која је изазвала опште допадање свуда па и код нас, приказиваће се у биоскопу „Коларац“ *данас последњи пут.* Ко није видео ову одличну драму, тај нека не пропусти ову прили, јер се нека, ни у ком случају, *неће понављати.*

Важне вести

По праву песнице

Главна одлика г. Ст. Протића јесте: непоколебљива глупост!

Он није у стању ни једну ствар правилно схватити, нити је способан користити се мачијим искуством. За њега речи немају стварнога смисла, нити им он зна правога значаја, и зато је ваздан конфузан и противречан, и зато је у стању по десет пута дневно слагати, а да сам не примети, него да се још чуди: шта то људи налазе да он лаже!!

Он је о тој својој несрећној особини дао за ових последњих једанаест година безброј доказа, и сви политички људи увиђају: да је овој партиској борби и анархији у Србији главни узрок и извор: г. Стојан Протић.

Али је најсјајнији доказ те његове глупости ова последња „Уредба“ о приоритету, у којој он, већ завађене и закрвављене власти баца у отворено конфликт. Место да се одлучно пресече, на једну или другу страну, те да настане мир међу грађанским и војним властима, г. Ст. Протић им тек сад отвара поље за распре.

Влада не влада и не управља, него пусти да сваки ради шта хоће. Свака власт ће се управљати према уобичајеном праву.

И тако на пример: у Битољу уобичајено, да се дивизијар и начелник гурају и ћушкају до самог олтара, а у Призрену је обичај, да начелнику привеже официр шамар, чим зубе помоли, тако да је г. Којић добио црвени ветар, и једва остао жив. У Дебру је обичај: да начелник „уступи“ пред војном влашћу и кидне на прву узбуну без „збогом остајте.“

и т. д. и т. д. и т. д.

Али су то до сад бар били изузеци! Али сада сва та анархија добија ослонца у овој фамозној уредби!

Ово г. Стојаново „уобичајено право“ равна се „праву песнице!“

Саопштења

СРПСКО БРОДАРСКО ДРУШТВО. Српско Бродарско Друштво извештава путнике и трговачки свет, да ће почев од 15. ов. м-ца бродови друштвени саобраћати само два пута недељно између Шапца и Митровице и о обрнуто и то:

Из Шапца за Митровицу недељом и четвртком у 4 сата по подне. Из Митровице за Шабац понедељником и петком у 4 сата јутро.

Са овом изменом замењује се досадањи ред вожње од 1. априла ов. год. на тој линији.

КЛ. ЛУТРИЈА. — Деветог и десетог дана вуч. IV/45 кола:

Бр. ¼	12064	добио	200.000 дин.
»	9498	»	15.000 »
»	16256	»	10.000 »
»	13314	»	5.000 »
»	28475	»	2.000 »
»	10053	»	2.000 »
»	11002	»	2.000 »
»	19839	»	2.000 »
»	10026	»	2.000 »
»	21982	»	2.000 »

Као и масу згодитака од 1000, 500, 300, 200 и улога. — Све срећке продате из радње Марковића и Лукића.

САВЕЗ ТРЕЗВЕНЕ МЛАДЕЖИ. Пошто ће се на Видов-дан, на Малом Калимегдану, одржати помен, то Управа Савеза Трезвене Младежи, позива све своје чиновнике и чланове свију кола у Београду, да неизоставно дођу у недељу, у 8½ пре подне пред друштвени стан Македонска ул. бр. 27. (Грађанска касина), одакле ће се у поворци кренути на помен.

После подне: Четничке игре

РЕВИЗОРИМА

Ревизорима, који не пошљу новац до 20. ов. м., обуставиће се лист.

Козерије

Видов-дан

Да није било Косова, не би било ни Видов-дана. Да није било и по други пут Косова, не би данас било ове светковине. Па још како дивне светковине. Све даме изишле из куће, а мушки побегли у кућу. Остану на улици сам ја. Јер ја се не бојим ни Косова, ни Видов-дана, ни Брегалнице, ни дарка, ни чарка, ни празног цепа, па ни празног стомака. А данас је, верујте, најглавније имати пун стомак, па макар цеп и био празан.

Мушки су управо због тога и побегли данас у кућу. Не могу људи да издрже женску навалу. Чудно ми чудо! Какви су они људи, па онда какви су они јунаци, кад ни женску навалу не могу да издрже.

Свему треба одолети и све треба утолити. Ја се држим тога принципа. Зато сам ја данас куражно изишао на улицу и чекам само, одакле ће навала ударити. Пасти нећу, одолећу. Срце ми залупати неће, па макар ми кроз цеп пројурили сви могући ветрови.

Даваћу и одолеваћу, а шта ће од мене до сутра остати, то ћете прочитати у сутрашњој козерији.

Мориц

Женски свет

Женски савез против развода бракова. — Бојкот против разведених Американаца. — Противсавез жена жељних брачног живота.

У 10.534 развода бракова, које су амерички судови пресудили од 1. јануара 1911 до 1 јануара ове године, у 9723 случаја били су мужеви ти, којима су брачни окови били тешки и који су тражили развод брака. Ова околност нагнала је америчке жене на размишљање и на једном конгресу, на коме се стекло око 15.000 жена, оне су се саветовале о мерама, којима се ваља помоћи у овом случају. Оне су нашле да је најбоље средство за сузбијање развода бракова у оснивању једног „савеза против развода бракова“. Правила овог савеза написала је нека г-ђа Тикстон и кад их је збору прочитала, овај их је акламацијом и уз бурно пљескање усвојио. Према овим правилима све чланице овог савеза обавезују се, биле оне верене, удате, распуштенице или удовице да за десет година неће пружити руку за ступање у брак ни једном човеку, који је распуштеник. А осем тога оне се наравно обавезују, да по могућству врбују што више чланица, те да на тај начин америчким распуштеницима што више отежају поновну женидбу. Оне овим хоће да равномерно погоде све разведене мужеве: супруга који се од своје супруге развео, за то што је ову огласио суд као криву страну, сматрају оне за сумњивог.

За дивно чудо амерички мушки свет изгледа не води много рачуна о овом савезу, који прети да му зада смртну рану. ствари тај савез и није тако опасан, јер осем 15.000 чланица овог савеза, у Америци има много жена, које би се радо удале и за људе, који су се по два, три четири и више пута раздвајали, а образован је чак и један овоме контра-савез, који се одлучно бори против начела женског савеза против развода бракова. Оснивателька овог другог савеза „за удају без предумишљаја“ јесте једна студенткиња из Бостона, која је мишљења, да човек који је једном разведен, заслужује да се поново око њега жене такмиче, јер је он у извесној мери издржао пробу у ватри.

500 километара на сат

Један проналазак, који изгледа фантастичан

Из Лондона јављају о једној новој железници, која колосалном брзином од 500 километара на сат далеко за собом оставља сва садашња саобраћајна средства. Француском проналазачу Емилу Башлеу, који се годинама бави решавањем проблема електромагнетичне брзе железнице, најзад је пошло за руком, да постигне свој циљ. Пробе су одржане у Лондону о њима се листови изражавају најбоље. Воз, са којима је прављена проба, достигао је брзину од 300 миља (око 480 километара) на сат. Воз је путовао скоро без икаквог потреса. Појединости свога проналаска проналазач држи у тајности.

Електрична се струја преко нарочите шине, која тече паралелно са шинама, преко којих воз иде, преноси на воз. Воз такорећи не додирује шине, јер је брзина огромна. Само када није у кретању, воз лежи потпуно на шинама. За време вожње кола се налазе 3 милиметара над шинама. Најглавнији моменат Башелеовог проналаска изгледа да лежи у томе, што се гвожђе утицајем електричне струје доводи до лебдења. Он тврди, да нарочи- [illegible] бом електромагнетичних поља, које је његов проналазак, могу огромни терети да се подигну. Он је извршио и једну интересанту демонстрацију. Једну велику плочу од челика, коју четири човека нису била у стању да дигну, подигао је он једном плочом од алуминиума, дебелом три килиметра, и то утицајем електричне струје. Он тврди, да се то постиже електричним таласима. Струју од 250 волти, која му стоји на расположењу, трансформише он својим апаратима на 3000 волти или на још већи напон. Башле од свога проналаска очекује потпун преображај у саобраћају.

Књижевност

Српске народне песме у Енглеској

У Лондону изаћи ће концем августа у издању Џорџа Харата књига српских народних песама у преводу г. В. М. Петровића, који је недавно превео на енглески и »Балканску Царицу«. Уз ову збирку одабраних наших народних песама написао је предговор наш угледни књижевник и државник г. Чеда Мијатовић.

Књига ће у елегантном повезу са насловном сликом Краљевића Марка стати 15 шилинга. Интересантно је напоменути, да је ову насловну слику израдио један од најбољих енглеских сликара.

Шала и забава

Мој малер

Питао сам данас телефоном у позоришту „Талија“: „Ало! Да ли бих могао да знам шта се игра?“ и добио сам одговор: „Дабогме. Кад јесен стигне“. Ја сам био као убијен. Сад, кад сам хтео да идем у позориште, морам да чекам неколико месеци да бих дознао репертоар.

ПРЕДСТАВЕ

Бранино позориште код „Славије“

Вечерас је свечана представа у Браниноме Позоришту код „Славије“. Нарочиту пажњу заслужују [illegible] омади: [illegible] вање споменика« и „Да те преслишам српску историју!“ Вечерас се пева и оперска пародија: „Артиљерија Рустикана“, а међ солима и дуетима изводе се и: „Риста резервиста“ — Дуети г-ђе Бранине и г. К. Илића — „Говор цвећа“ — „Капларова теорија“ — Певање г-ђе Бранине — „Циганка“ и нарочита сцена: „Видов-дан“.

Последње вести

Абдикација кнеза Виљема

Берлин, 14. јуна.

„Берлинском Дневнику“ саопштавају из дипломатских кругова, да кнез Албаније сам свој положај веома песимистички процењује, наиме с тога што код сила није нашао ону моралну а финансиску потпору, коју је при пријему европског мандата за Албанију очекивао. Из околине кнежеве јављају, да ће кнез абдицирати мотивишући своју абдикацију недовољном потпором од стране сила.

Кнежева деца

Драч, 14. јуна.

Румунски краљ Карол упутио је телеграм албанској кнегињи, у коме тражи, да пошље оба детета у Букурешт.

„Руски Цар“ Ниш.

Генерални заступник „Бауер“ апарата и „Фафнир“ мотор-динама. „Фафнир“. 1130,1-2

НОВО! НОВО!

НОВО ВАРИЕТЕ

„РУСКА КРУНА“

Г-ђица ЦУЛАЈКА омиљена салонска играчица првог ранга.

Г. БЕЛИНГТОН и Г-ђица БЕЛИНГТОН ненадмашни каучук акробати Крокодил и Жабац певачи.

Омиљене Г-ђице ТРИ СЕСТРЕ ПИКУЛОС изводе индиске игре руске, шпанске, баварске и к. д. артисте првога реда. Новитет за Београд.

Г-ђа РУТ берлинска играчица Г-ђа СТОЛ енгл. играчица.

УЛАЗАК БЕСПЛАТАН

424,10 ДИРЕКЦИЈА.

Пажња кафеџијама

Ко има **башту или салу** тражимо да наместимо Биоскоп са сопственом електричном централом за свој рачун.

Јавити се Дирекцији Биоскопа

ГОМОН

Биоскоп код „КОЛАРЦА“

ПРОГРАМ ЗА 12, 13, 14 И 15. ЈУНИ

Спартакус

Грандиозна драма из Римске Историје у 9. величанствених делова.

Најлепше дело уметничко!

У овој је драми преста [illegible] сјај Старога Рима; борба Гладијатора [illegible] против угњетача слободе народне.

Спартакус! Јунак драме! Вођа великог народног покретача. Код КОЛАРЦА.

Примедба. Због великих издатака око режије ове драме управа биоскопа „Коларац“ морала је повисити цене и то: дневних престава 1. динар за одрасле а 0·50 п. д. за децу. Вечерњих престава 1·50 дин. од особе.

Обраћа се пажња п. публици, да ће ову величанствену драму пратити целокупна војна музика.

БИОСКОП КАСИНА

ПРОГРАМ ЗА 12., 13., 14. и 15. ЈУНИ

РАСПИКУЋА

или

син довео богатога оца до просјачка штапа

Велика колорисана драма. Једна од најлепших драма фабрике Пате

Сиже у овој драми обрађује се на са свим нов начин живот једнога сина, који не води никаква рачуна ни о своме добром оцу, ни о својој невести. Долази најзад до очајања, али се чудом спасе и на крају провиђење га враћа поправљена оцу и невести.

Морицово наседање

Једна од најлепших комедија славнога Пренса

Фриц мрзи мачке

шала је проволасна, коју изводи Фриц са пуно вештине.

Француски оркестар свира у Касини од 6 и по сати по подне, за све време пива, па продужује после у Биоскопу. Свира само одабране комаде.

Преставе се дају у башти. Ако би се време променило, преставе се одмах настављају у сали.

Од данас је у

„Опери“

ПОТПУНО НОВ

И ВРЛО ЛЕП

ПРОГРАМ.

†

Димитрију и Марији Маринковић

Даваће у цркви на Новом Гробљу парастос у уторак 17. ов. мес. у 10 часова пре подне

Ожалошћена породица.

Окасион

Окасион Окасион

Упозоравамо поштоване муштерије да имамо од 1-вог јуна по **знатно спуштеној цени** сву пролетњу и летњу робу

КАО

Костима штофаних, поплинских, платнених, понжаних, флотирских у свима бојама и фазонима.

Мантлова листерских, штофаних, свилених и гумених

Сукања штофаних, листерских епонж и платнених.

Хаљина маркизетских, штофаних крепонских, и свилени у свим бојама.

Блуза маркизетских, свилених, крепонских и штофаних у свима нај модернијим бојама и фасонима.

Жакета од тафта, свиле, поплина, моара и еолиена црних и у бојама.

А нарочито велику партију листерских и сатинских **Кецеља** испод редовне цене од 30—50%

ЦЕНЕ СУ СТРОГО УТВРЂЕНЕ.

Конфекциона Трговина **РАДИВОЈА САВИЋА и ДРУГА** БЕОГРАД

ТЕЛЕФОН 2176 Краљ Миланова 70.

269,7-

„СРБИЈА" ПРВО СРПСКО ДРУШТВО ЗА ОСИГУРАЊЕ У БЕОГРАДУ

(угао Кнегиње Љубице и Кнеза Михаила)

ДРУШТВО ГАРАНТУЈЕ ОВИМ СРЕСТВИМА

1. друштвени капитал	Динара 1,000.000·—
2. фондови резервних премија	„ 1,734.664·57
3. остали фондови	„ 337.182·—
4. непокретно имање звано „Хајдук Вељко" и „Мали Војник"	„ 876.783·05

Исплаћена осигурања до 1. децембра 1913. год. износе:

а) у одељењу живота	Динара 498.000.—
б) у одељењу пожара	„ 392.000·—

„Србија" је прво и једино српско друштво за осигурање које исплаћује дивиденду осигураницима.

Друштво „Србија" врши под веома повољним и десетогодишњим сопственим радом утврђени најсолиднијим условима ова осигурања:

1) Осигурања живота на случај смрти и доживљења; мираза женској и капитала мушкој деци; и пензије породици по нарочитој жарвеи.

2) Осигурања против пожара: зграда, покућанства, робе, индустријских предузећа.

3) Осигурања стакла и огледала од лomљења и других штета.

4) Осигурања од несрећних случајева.

Полисе друштва „Србије" од осигурања живота служе официрима као кауција при женидби.

Полисе друштва „Србије" за осигурање зграда против пожара прима Управа Фондова и Хипотекарна Банка трговач. пенз. фонда као супер гаранција при давању зајмова.

Ближа обавештења даје бесплатно управа „Србије" у Београду, а у унутрашњости новчани заводи, овлашћени агенти и повереници за осигурање.

941,5—

Друштвена Управа.

ЦЕНТРАЛНА ГРЕЈАЊА

СВИХ ВРСТА

David Grove, G. m. b. H.

BERLIN — CHARLOTTENBURG

ЗАСТУПНИЦИ ЗА СРБИЈУ

„ЕЛЕКТРА" 1129,1-10

ИНЖ. А. РИСТИЋ и Комп. — Београд

Телефон: 844. — Кнез Михајлова бр. 8. — Телефон: 844.

УЛОГЕ НА ШТЕДЊУ

ПРИМА

САВСКА БАНКА

БЕОГРАД—САВА

Плаћа на улоге 6% интереса годишње по погодби и више.

Нарочито повољни услови за ситне улоге родитељима који оће својој деци да осигурају знатан капитал или мираз.

447,-16

ЗА ЖАРКЕ ДАНЕ!

Одела лаког

СА И БЕЗ ПОСТАВЕ КАО И ОД

ПАНАМЕ

ЛИСТЕРСКИХ КАПУТА СА И БЕЗ ПРСЛУКА

за даме листерских и гумених мантлова за Дин. 13.

ДОБИЛА ЈЕ

У ВЕЛИКОМ ИЗБОРУ РАДЊА КОД

„ПРЕСТОЛОНАСЛЕДНИКА"

Теразије бр. 9. И. J. КОЕН.

1110,2

У целом свету од свију г. г. лекара препоручена као најбоља швајцарска

ЧОКОЛАДА

NESTLE'S

Добити се може у свима колонијалним и деликатесним радњама. 1117,2-20

Клавир полован продаје се. Упитати Браће Недића ул. бр. 22, 1128,1-6

НАЈВЕЋИ ИЗБОР

Француског Вина црног и белог у буради и боцама.

Ајвара увек свежег;

Саламе најбољег квалитета;

Сирева Ементалера, Ајдамера, Холандског, Траписта, Рокфора, Империала, српског и страног, Годовина, Камоберта, Бриа, Липтаора, Горгонзола, Пармизона, Макароне, талијанске;

Теј-Бутера сваког дана свежег;

Највећи избор КОНЗЕРВИ, биљних и месних;

ШАМПАЊЕРА француског;

САРДИНА из првих француских кућа.

Г. г. потрошачима из унутрашњости као и у Београду шаље тачно и на време

ПРЕПОРУЧУЈЕ

Колонијална Деликатесна Радња

Душана Тодоровића

Краљ. Срп. Двор. Лиферанта

БЕОГРАД — — — ТЕРАЗИЈЕ

1076,6-

Књиговођа. Фонду радника воj. тех. завода потребан је један добар и спретан КЊИГОВОЂА са школском спремом.

Позивају се спретни кандидати да се са својим понудама и потребним документима изволе пријавити управи поменутог фонда најдаље до 30. јуна ове године.

Плата почетна 2400 динара.

Управа Фонда рад. воj. тех. завода.

1104,3-8

Под врло повољним условима примају се

ПРЕПИСИ

за умножавање на руч. писаћој машини.

За ближа обавештења и цену обратити се администрацији овог листа. 969,20-20

НАЈБОЉИ СУ САТОВИ „ЕТЕРНА"

да

946,16-0

Петра И. Зарића

БЕОГРАД—ТЕРАЗИЈЕ

Тражите илустр. ценовник. Велики избор свакојског накита.

Прва у Србији радионица за израду накита.

Разноврсних половних

Аутомобила

луксузних и теретних имам на продају, врло јефтино, у врло добром стању са гаранцијом, такођер и других половних машинерија. Обратити се

Јосифу Реслеру

комисионеру

Будим Пешта, Хотел Парк

1097, 3-3

5,000.000 ЦИГАЉА и ЦРЕПА

Може се купити најјефтиније код „ПАУНА", Краља Милана ул. бр. 80 од 6 сати изјутра до 7 сати у вече сваког дана сем празника.

1088,11-12

ФИРМЕ

најмодерније, најлепше и најбоље

ИЗРАЂУЈЕ САМО

ИВИЋ Модерни Фирмописац

Сремска 2.

над кафаном „Мали Војник"

ТЕЛЕФОН БР. 617.

179—7—

Извозна Банка

позива све акционаре другог кола, да положе на Банчиној благајни по свакој акцији другу рату од:

ДИН. 93·75

и да у замену задашње привремене акције приме сталне акције другог кола.

Полагање ове друге уплате и замена привремених акција сталнима врши се сваког радног дана на Банчиној благајни до закључно 25. ов. м.

Ко до тог рока не би положио другу уплату, губи према чл. 5. банчина статута, плаћену прву рату у корист банчиног резервног фонда. Овако неуплаћене привремене акције другог кола сматраће се као уништене и на место њих Банка ће издати нове акције и продати их.

1. јуна 1914. г. Београд.

УПРАВНИ ОДБОР

1088,2-3 ИЗВОЗНЕ БАНКЕ.

„Колманов" зенф САВОРА

најбољи енглески зенф течан. О изврсној ароми и каквоћи уверићете се при првом покушају.

Може се добити у свима Колонијално-Деликатесним Трговинама. 895,8-10

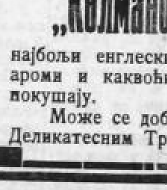

SALVATOR

Подпетице од гуме јесу најбоље и најиздржљивије и могу се добити у свима кожарским, обућарским и нирнбершко-ситничарским радњама.

ГЛАВНИ ЗАСТУПНИЦИ ЗА СРБИЈУ

Браћа М. Алкалај — Београд

Велику продају за Србију има *Акционарска Кожарска Задруга* у Београду. 1165,29-65

НОВО ОТВОРЕНА

ГРАЂЕВИНАРСКО - ДАШЧАРСКА И ДРВАРСКА ТРГОВИНА

ОТА ЛОРЕНЦА и КОМП., Београд

МИЛОША ВЕЛИКОГ УЛИЦА БР. 59.

Телефон 2240 (Драгашевићева Башта) Телефон 2240

Препоручује г. г. грађевинарима, столарима и заинтересованој публици своје богато снабдевено стовариште

I-во класне потпуно суве ГРАЂЕ из Мађарске, као и I, II и III-ће класе српске грађе свију курентних димензија.

Има стално на стоваришту велики избор сувих дасака са нут и федером за патос мађарског порекла, као и Облице, тесане и стругане греде за кровне конструкције и рагастове.

Цене су срачунате на минималну зараду!

1082,6-12

ЗА ЧИШЋЕЊЕ ФЛЕКА

једино сресшво које се са гаранцијом даје Халцерова

ЛУЦ ПАСТА

Овом се пастом могу извадити све флеке од: мастила, зејтина, масне боје, коломаза, масти, каве, воћа и вина са штофова, чоје и камгара.

За свилу, памук и бели веш не гарантујем.

Гарантујем да се после чишћења неће појавити нити флека нити пак оквир од исте.

Цена комаду 0·50 динара.

Депо и искључиву продају за Србију има

Дрогерија Милана В. Антонијевића и Комп.

БЕОГРАД—ТЕРАЗИЈЕ 1036,19-

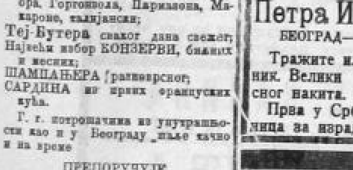

ТРАЖИТЕ НАЈБОЉЕ САТОВЕ

ЕТЕРНА

ПЕТРА И. ЗАРИЋА

1033,5-10

Les annonces et reclames des maisons françaises, arglaises, belges, hollandaises, suises et de leurs colonies seront reçues exclusivement par l'Agence de Publicité JEP & GUILHOT, dont le siège est à Paris, 80 rue Taitbout.

1107,1-

„Правда“ излази сваки дан. — Претплата за Србију код уредништва: на годину 16 дин., на пола године 8 дин. за четврт год. 4 дин., месечно 1·50 дин. за иностранство: годишње 32 дин., на пола године 16 дин., за четврт 8 дин.
Претплату примају све поште у Србији и она стаје 1. дин. месечно

ПРАВДА

БРОЈ 5 ПАРА
Неплаћена писма не примају се. — Рукописи не враћају се. — Припослано и огласи по погодби. — Стан уредништва Обилићев Венац број 25 (иза кафане Руски Цар)

Телефон 821. | ПЕТАК 2 МАЈ — БЕОГРАД | Директор Манојло Ж. Сокић | ГОДИНА XI. 1914. — БРОЈ 120. | Телефон 821.

Биоскоп „КОЛАРАЦ“
ПРОГРАМ ЗА 1., 2., 3. и 4. МАЈ
НОВО! ИНТЕРЕСАНТНО! ОМИЉЕНО!
Деца са улице
Дивна драма из париског живота у 5 делова

Ко хоће да види париски живот у свима његовим фазама, почињући од сјајних палата и салона па до мрачних јазбина и бурдеља, тај нека дође у биоскоп код „КОЛАРЦА“, где ће видети тај оличен сјајно у овој драми: **Деца са улице.**

Ова велика и дивна драма подељена је на 5. делова: I. *Врачарино пророчанство;* II. *Борба оно детета са улице;* III. *Врачарина торба;* IV. *Бегство;* V. *Последња воља.*

У Паризу је приказивана ова драма непрекидно месец дана, и увек је посета била одлична.

И остале тачке у програму, нарочито шале, занимљиве су и одабране.

САРГ'ов
ЈЕДИНИ ПРАВИ
КАЛОДОНТ
Неопходно потребна
ПАСТА ЗА ЗУБЕ и ВОДИЦА ЗА ЗУБЕ
ПАЗИТЕ ПРИ КУПОВИНИ НА НАШУ ФИРМУ ЈЕР ПОДРАЖАВАЈУ ИМЕ И [illegible]
F. A. SARG's SOHN & Co., WIEN (zum Kalodont — код Калодонта)
ДОБИЈА СЕ У АПОТЕКАМА ДРОГЕРИЈАМА И ТРГОВИНАМА
21|15—40

МИРИС енглеске аристократије
S. & E. Atkinson
LONDON
НАЈВЕЋИ ИЗБОР ПО УМЕРЕНОЈ ЦЕНИ
ВАСИНА УЛ. 15 Дрогерија „БАЛКАН“ ВАСИНА УЛ. 15
904,4-

НЕГУЈТЕ ЗУБЕ
САМО СРПСКИМ
Кушаковића Калодонтом
21,15—40

ДУНАВСКИ КРЕДИТНИ ЗАВОД
КНЕЗ МИХАЈЛОВА УЛ. БР. 47. — ТЕЛЕФОН 653.

има у својим трезорским касама већи број сеф депозита, које ставља на расположење својим клијентима под најповољнијим условима.

Прима улоге на штедњу у сребру и злату и плаћа камате 6% чистих без икаквих других одбитака.

Нарочито повољни услови за ситне улагаче, који желе да својој деци малим недељним или месечним улозима обезбеде у релативно кратком времену извесан капитал.

Обавештења даје дирекција. 141,-2

Корупција

у новим крајевима

Још у прошлој години, када је влада г. Николе Пашића стала на супрот оправданом гледишту Напредне Странке о уређењу нових крајева, ми смо у „Правди“ почели доносити аутентичне извештаје о лоповлуцима и неваљалству, које тамо врше општинске и полицијске власти. Наши извештаји нису могли бити никада демантовани и сама влада је — на жалост увек доцније — долазила до истог уверења. И у место да увиди погрешност изузетног режима, она је с времена на време замењивала једне другима. Неваљалства су се међутим продужавала; котила су се као гад, док нису зацрнила наше ослобођене области.

Влада је и даље, све више, увиђала, да јој чиновништво у новим крајевима не ваља. У последње време почела је и сама то признавати. Но њено признање ни у колико није поправило очајно стање, у коме се наши нови крајеви налазе. Влада неће да увиди, да то стање долази од изузетног режима и огромне самовоље полицијског чиновништва, које је последњом уредбом о свом приоритету постало потпуно несносно. Она то неће да увиди и ако та њена неувиђавност очигледно штети интересе државе.

Да би се видело, до које је висине неваљалство дошло у новим крајевима, изнећемо онај факт, који је поменуо г. Милорад Драшковић, самосталски посланик. Он је изнео ово: један мајор рапортирао је своме министру, да је срео караван од 50 коња са разним стварима, ћилимовима, намештајем и т. д. На питање: чије је то, одговорено му је: једног среског писара, који је премештен.

За ту ординарну крађу, сазнао је и министар полиције Стојан Протић. И шта мислите, шта је он урадио? Тражио је од министра војног, да тога мајора казни или најури из војске, јер је био зашао у туђу власт!

Овакве појединости не документују само лоповлуке у новим крајевима. Оне нам дају сазнање и о другом чему. Да ли је министар јавне сигурности Стојан Протић слеп пред таквим фактима или он хоће, да његови чиновници краду? Јер, из онога његовог захтева, упућеног министру војном може се закључити само то, да он не води рачуна о главној ствари, — лоповлуку и неваљалству својих чиновника. Њему је главно, да се носи и бори са официрима! Он хоће само, да му такве ствари нико не достави, па макар то био и српски официр!

Он повлађује такве скандале. Свога чиновника, лопова, није казнио. Акта су отишла у архиву и тиме је дато на знање свима лоповима:

Крадите, јер имате сигурног јатака.

МАЛТРЕТИРАЊЕ ИНВАЛИДА

Све ће то народ позлатити

Кад су се српски војници са ретким одушевљењем борили у ратовима против Турака и Бугара, и излагали се највећим опасностима, подстицано је њихово одушевљење уверењем, да ће захвални народ умети да награди и призна свачије заслуге.

Пре непуну годину дочекивани су у Београду свечано рањеници са Брегалнице и Злетовске Реке, и њиховом свечаном дочеку присуствовали су и председник владе Пашић, министри, председник општине београдске и многи други великодостојници.

Прва утешна реч од стране њихове упућена рањеницима била је „Све ће то народ позлатити.“

Како се брзо времена мењају, и како се лако заборављају ране и проливена крв ратника нека покаже овај јучерашњи инцидент у Кнез Михаиловој улици, коме смо били очевидци.

Петар Којић, ратник из Кожуара у срезу тамнавском, који је у борби код Битоља изгубио десну ногу хтео је јуче око 4 сах. по подне да прође улицом Кнез Михаиловом од улице Краља Петра у правцу Теразија где је ишао, да узме поручену дрвену ногу. Жандарм са линије зауставио га је и наредио му, да иде споредним улицама поред кафане „Пролећа“ и Зеленог венца, па ће доћи где треба, јер је пролаз главном улицом њему забрањен.

Сиромах Петар са сузама у очима већ беше прихватио своју штаку, решен да пође оним џомбавим улицама, кад наиђоше народни посланик г. Милоје Ж. Јовановић и још два грађанина, који одмах уложише протест против ове злоставе једнога српског инвалида, и тражише од жандарма, да га одмах пропусти да иде својим путем.

Жандарм је се најзад смиловао и одобрио Петру да иде право Кнез Михаиловом улицом.

Жалосно и чисто невероватно, да се овако штогод може догодити у средини српске престонице према човеку, који је са толико других остао богаљ и неспособан за сваки рад и привреду, да би ми данас имали увећану Србију.

Пред рањеницима нашим и инвалидима данас се већ после непуне године дана не само не отварају ни једна врата, већ их по наредби власти жандарми терају са лепо калдрмисаних улица, да се ломе са штаком по некалдрмисаним улицама, којима једва може човек да прође са две здраве ноге.

А зашто све то?

Е то је оно што нико не разуме. Вероватно за то, да не би разни беспосличари на корзоу били присуством инвалида узнемирени.

Изјава краља Константина

О ТРАКИЈИ, ОСТРВИМА И ЕПИРУ

Атински дописник „Тана“ објавио је свој интервју са грчким краљем Константином. Краљ Константин се нада, да ће догађаји у Тракији узети сада такав развој, да се односи између Грчке и Турске неће ни у колико пореметити.

Што се тиче питања острва, Грчка стоји на гледишту великих сила и никакав предлог Турске неће се узимати у претресање.

У Епиру ће, изгледа, завладати мир, јер се арбанска влада показала предусретљивом у захтевима Епираца. Та предусретљивост поставиће добре односе између суседних земаља.

Из цркве

— Кад папски нунције дође...? —

Да, кад папски нунције дође? Ово нам питање непрестано лебди на устима. И колико смо га пута поставили себи, толико смо пута били збуњени, не знајући шта да одговоримо?

Питање о конкордату је сада већ свршена ствар. За који дан па ће се и са применама почети. Неко мисли, да ми црквени људи треба да се забринемо због тога. Отуда и питање о доласку нунција и бискупа, изазива у нама једно чудно осећање. Опхрвани, преко воље, тим осећањем ми у визији видимо како Београд и Србија, у верском погледу почињу, да живе другим животом... Две вере, као два противничка табора, стоје једна према другој — католицизам, увек активан у свима функцијама својим и тако љубазно прихваћен и на доброј основи постављен код нас и ова наша злосрећна државна вера...

И каква перспектива? На једној страни сва част, господство и сјај, а на другој — ах, како је тешко правити овака упоређења и прећутати истину. А кад бисмо је морали казати, верујте да не би могли не споменути сву ону сиромаштину наше цркве и скромност њених представника и све друго — сву ону мизерију, до које су нас догурали толики узроци, који су се најчешће јављали због недовољне заштите од стране државе указиване цркви и свештенству.

Услед тога у црквеним круговима нашим поводом постављеног питања воде се живи разговори и без мало још да се и опкладе врше: хоћемо ли у новом стању ствари добити или изгубити. Ја лично бих се кладио и за једно и за друго. Ја дакле, верујем, да ћемо и изгубити и добити, а ево како.

Кад се по праву постигнутог споразума између наше владе и папске столице почну по Београду и Србији дизати римокатоличке цркве и у њима се стане служити са блеском, својственим само припадницима „јединоспасавајуће вере“ (како је ово лепо речено: јединоспасавајућа вера), и кад се папски нунције провоза само неколико пута кроз Београд, како они у опште то већ и практикују у центрима где рачунају да је њихов утицај потребан, и кад активни министри наши буду тога нунција посећивали у аудијенцији пошто претходно обуку фрак и метну глазе рукавице на руке — кад све то буде, несумњиво је, да ћемо изгубити, управо да ћемо још више изгубити, пошто ми већ губимо, јер нас држава стално држи у положају, где се само губи. Али ће бар ту и крај бити. Јер поред велике господштине тек кадри сте да схватите и познате велику сиромаштину. Тада, дакле, кад то буде запазиће се и појмиће се, колико смо ми несрећни, колико незаштићени и незбринути ми, свештеници оне цркве и вере, која је тако снажно подупирала интересе свога народа и државне кроз толика столећа... И сасвим природно, да ће се после ове оцене и признања јавити као последица то, да, благодарећи католи[illegible] недржавној сван[illegible] и нашој пра[illegible]жавној вери...

С тога ми имамо разлога да примену конкордата и долазак нунција и бискупа, отварање њиховог семинара и све друго, што носи на себи печат свему свету добро познате радљивости католичке, поздравимо нарочитом добродошлицом.

Дакле, у добри час!..

М. М. П.

Коњарство у Србији

Писмо „Правди“

Краљево, 26. априла

Сваки човек види, да коњарство код нас напредује. Али сваки незна зашто је то тако. Само имаоци коња знају и потпуно опажају, од куда то долази. Зато ја хоћу да изнесем моја опажања, а други нека цене, да ли су истинита.

Наша кола јахача заузела су се боље бити не може на подизању коњарства. — Но они су отишли даље но што

ФЕЉТОН

КОСТИМ

— ПОЛ ЖИНИСТИ —

Неколико глумаца били су се нашли у канцеларији импресарија, који је хтео да састави трупу за лето, и причаху о својим доживљајима на путу а нарочито о својим успесима у страним земљама.

Да, светски путници су данас уметници. Њихови турнири провели су их свуда, прокрстарили су све земље на свету, пред њиховим очима отварали су се далеки хоризонти, као пређе пред моропловцима. — Па ипак су утисци, које су примали, личне врсте: Име какве романтичне вароши изазивало је код већине од свих само успомене на поједине позоришне догађаје. Необични у[illegible]еси остајали су им дубоко ме[illegible]ани у памети и потиски[illegible] су све остале утиске.

„Дванаест пута био сам изазван!“ — завршио је своју причу једном од присутних.

„Драги Боже“, рекла је мадам Шевиљон, са уметничким именом Делфина Марен, „та Ваша прича потсетила ме је на један врло жалостан догађај. Од њега је прошло много времена. У то време била сам још млада! Ја сам била ангажована за један оперетски турне кроз Сједињене државе и Мексико.

Није то била мала ствар, децо. У години 75 и 76 железница још није била свуда спроведена, и ми смо доживели страшних дана у поштанским колима, која су често пратила људе, у које смо мало поверења могли имати.

Тако смо дошли у једну варош, Гваројато, опкољену високим бреговима, коју још у мислима видим пред собом.

О овој варошици нисам никада раније чула да се говори, она је међутим имала 60.000 становника, била је престоница једне провинције и имала је истина немодерно, али велељепно позориште.

Пре него што смо дошли у варош, која се терасасто подизала, морали смо проћи кроз један велики тунел и царинарницу. Тада је наиме свака максиканска варош имала своју царинарницу, што је отежавало путовање.

Мене је тамо очекивала страшна вест. У Лагосу, одакле смо долазили, остао је један мој куфер, у коме је био костим за моју улогу у „Брачном месецу“.

Увече је требало да играмо у тој улози. Није било лако, још сам тада имала двадесет година и важила сам за врло лепу.

Куфер је могао у најбољем случају стићи идућег јутра. Шта сам знала да радим?

У хотелу запитала сам за савет једну француску модискињу, госпођицу Бешрел, која се пуким случајем нашла Гваројату. Испричала сам јој своју несрећу.

„За венчану хаљину“, рекла је она, „ја вам могу помоћи са једним дивним парчетом“.

Из ормана извадила је једну, од свиле хаљину, која је била прекривена са божанственим везом и са дивним тропским цвећем.

„Зар није дивна?“ рекла је г-ђица Бешрел. ‚Ја сам ову хаљину купила од једног човека, који је желео да је се опрости“.

„Изгледа да је била нека романтична историја“.

‚Он је желео, као што ми је рекао, да не задржи ниједну успомену више на своју жену, коју је волео, а која је њега изневерила. И тако сам купила ово ретко парче за мало новаца. Намеравала сам, да ове лепе везове применим за какву хаљину, јер ја овде уводим француске моделе. Али је требало да буде јединствена прилика, у којој би их употребила, а ја мислим да боља од ове не може бити,“ додала је љубазно.

За кратко време је г-ђица Бешрел преправљала хаљину онако, како ће мени најбоље стајати. Моја позоришна хаљина у упоређењу са овим огромним сјајем није била ништа. Кад сам се мојим колегама у њој представила, изазвала сам велику сензацију.

Ах драги моји, шта је тек тада имало да се догоди!

Увече сам од воље певала своју улогу' и аплаудирало се бурно после првог чина. Али када сам се у другом чину појавила, осетила сам како ме не сви љубопитљиво гледају, чула сам лако шапутање, подизали су се, да ме боље виде, сви догледи били су на мене управљени, и то ме је довело, док сам певала, у мучну забуну пошто нисам могла себи објаснити, зашто ме сви посматрају.

Један изненадан крик из једне ложе учинио је да се нисам могла маћи.

Гласно мрмљање прошло је салоном, чуо се гласан узвик страха и једно име могло се је све јасније чути: Дона Серена, Дона Серена.

Нисам знала шта да мислим. Што се хоће од мене? Чиме сам могла такав призор изазвати?

Оркестар није даље свирао и све гласније и гласније чуло се име: „Дона Серена, Дона Серена.“

После неколико тренутака дошао је један представник власти на позорници и наредио је нашем импресарију да прекине представу.

„Ви носите хаљину Доне Серене“, рекао је мени тај човек, чије су црте показивале живо узбуђење. „Сви су је одмах познали. Како сте дошли до те хаљине?“ питао ме је озбиљно. Ја сам му испричала свој случај са куфером и како ми је француска модискиња изишла на сусрет. Она се налазила међу гледаоцима у позоришту. Дозвали су је и саслушали као каквог оптуженика.

Г-ђица Бешрел била је врло узбуђена, испричала је оно исто што је и мени раније рекла и додала је то, под којим је околностима дошла до хаљине. Била је тек неколико дана у вароши, кад јој је један човек, кога није познавала, понудио хаљину; она ју је тада купила по јевтину цену. Наредили су да се донесу њене књиге и нашли су ову забелешку. 20 фебруар: Једна сасвим нова хаљина, 150 пиастра. Име продавача: Сењор Диац Хермандец.

„Природно да је име лажно, али ви сте морали знати да ова хаљина не вреди 150 већ 10.000 пиастра Ваше саучесништво тиме је доказано.“

Издата је заповест, да се ухапси.

„Ви хоћете да ме ухапсите,“ викала је узбуђено модискиња, „али шта сам за Бога учинила? Та ја нисам ништа згрешила.“ И тек после дужег времена дознали смо господјице Бешрел, која је обесхрабљена плакала, и ја, која сам њен бол потпуно ценила, узрок, због кога је моја хаљина толико узбуђење изазвала.

Прошло је више од три месеца, од како се прославила свадба Дон Рубиа, најбогатијег човека у Гварајти. Свадбена хаљина рађена је

Највећи избор ОБУЋА код Јосифа Фрида. Београд Кнез Михаилова улица 1233.

треба. Они су скренули сву пажњу на тркачка грла, а прешли преко тога да воде рачуна и о добрим грлима за службу, која су нашој држави неопходно потребна.

Држава пак, а нарочито Министарство Војно најмање пажње поклања тој грани сточарства. Она је на пример набавила ове године за коњицу преко 1000 грла средством страног лиферанта а није и са стране увезла а не нађе за потребно, да бар једну четвртину коња набави у Србији и ако је на првом овогодишњем вашару крушевачком о Благовестима било хиљадама коња од по 3 и 4 године старости, који су пристизали за време рата за употребу војну, и продаваху се буд зашто, а држава међутим набави са стране коње по доста скупу цену.

Данашња одгајивачи коња у страху су да не доживе, да им се још који пут не узму коњи као у прошлом рату непроцењени без реверса, па на крају рата даваоци се по- [illegible] у Ниш или које друго [illegible]то да прими и позна свог [illegible]а и ако му коња нема; [illegible] поред тога, што нема ко[illegible]а одангуби и потроши толико, колико би могао другог купити.

Како је то лепо од стране државе, што је у прошлом рату храну и све остало процењивала што је од кога узела, издавала признанице и ове све до сада исплатила; а коње узела непроцењене па многима реверсе није ни издала, из чега се види да су љубитељи коњарства и сопственици истих кажњени и други нико. Шта је сметало, да се свако грло при одузимању од сопственика процени као све друго и да му се изда реверс односно реквизициони признаница, па који се [illegible]ом врати здрав из рата употреби се за државу, а који [illegible] онеспособи, прода се као [illegible]арт и новац унесе у ре[illegible]тски фонд, а сопственик[illegible]а се исплаћује процењена [illegible]ност кад наступи могућ[illegible] као и свака реквизи-

[illegible] то је шест [illegible] за државну потребу, а добио је натраг само три, од којих је један потпуно онеспособљен, а да би дочекао и она три, чекао је два пута у Нишу по 10 дана и потрошио триста динара. За ово ми је сведок г. г. Исаковић и Пејић из Шабачке Лешнице који се самном заједно одраше плаћајући фијакер по 8— дин. сваки дан до Медошевца и натраг, да би своје коње у депоу нашли. Па баш ни једног, ни ја ни они, већ се вратисмо празних руку, а бога ми и лакше кесе из Ниша.

После пет шест дана одох опет и бавих се 10 дана и нађох само једно грло, а три никако. Ово грло што нађох није вредило за потрошени новац.

На крају нека ми је дозвољено, да кажем и ово. Ја сам понудио два пута 7—8 грла Господину Министру, пристизаних коња од по 3½ до 4 год. старих, да одкупи од мене за државу и овог часа саопштише ми да држава не купује коње испод четири године, из чега се види да потписати није ни читао моју молбу и видео да ја нудим коње од 4 године (види моју молбу од 1. априла ове и решење из Министар. Војног односно ромонтског одсека од 9-ог овог м. № 5605).

О овоме други пут писаћу више, а волео бих, да се управа кола јахача, коју ја веома ценим, заинтересује за ову ствар и заштити бар за у будуће љубитеље и сопственике коња онолико, колико је заступљен и заштићен имаоц хране и остале имовине у случају државне потребе.

Исидор Радовановић
трг. из Краљева.

Председници судова

— Указ о постављењу нових председника првостепених судова —

Краљ је јуче потписао указ, којим се постављају председници првостепених судова и то:

У битољском окружном суду г. Милан А. Струнцалић, судија првостепеног суда за варош Београд;

У брегалничком окружном суду г. Милан Радмиловић, судија првостепеног чачанског суда;

У кумановском окружном суду г. Драгољуб П. Радојловић, секретар Касационог Суда;

У призренском окружном суду г. Василије Десић, судија шабачког првостепеног суда;

У рашком окружном суду г. Милован Илић, судија ужичког првостепеног суда;

и у скопљанском окружном суду г. Русомир Јанковић, судија београдског варошког суда.

Краљева милост

— Амнестија криваца —

Њ. В. Краљ, на предлог министра просвете а на основу чл. 51. Устава, опростио је даље издржавање казне свима лицима за сва дела: Издајничких предузета и шпијунаже, увреде и клевете краља, његовог дома, народног представништва или његових чланова у погледу рада у Народном Представништву, и свих власти у опште, као и сва дела дражења грађана и противстајања земаљским властима.

Ово помиловање обухвати све поменуте кривице које су учињене пре 17. септембра 1912. године.

ЕПИГРАМ

Чудновата ствар

На „Задругу“ сви задружно
Викали па заћутали!
Баш к'о да су нешто ружно
Боже прости, прогутали!

—тир

Дебата о Официрској Задрузи

— Дебата која је вођена јуче пре подне у Народној Скупштини —

Јуче смо донели почетак ове дебате, а данас ево продужења:

После говора г. Ст. Рибарца, узео је реч председник владе г. Н. Пашић.

Господа, ранији говорници, вели г. Пашић, говоре, а многе им ствари нису познате; ми им их и не можемо саопштити, јер су оне још државне тајне.

Са левице: Па дакле са тим државним тајнама маневришете? — Што крвјете?

Биће времена кад ће се моћи те тајне открити, и онда ће ствари другојаче стајати. Што се тиче ствари, које по новинама излазе, влада не може носити одговорност; она одговара само за оно што изађе у „Самоуправи“ и то са њеним знањем.

Из опозиције: Па ви потпишите, да знамо за шта одговарате.

Влада је дала доказа, да хоће официре да помогне. Она је помогла Официрску Задругу више него друге партије.

Опозиција добацује: Партије и не могу да помажу Задругу, него влада. — То је г. председниче, тек да нешто кажете.

Кад је Задруга била у кризи, влада је дала уверавања поверилачкој групи за зајам који је Задрузи дат.

Г. др. В. Маринковић: А никаква гаранција није узета па се после шаљу комисије!

Г. Маринковићу, то је вама по вољи. Али у Задрузи није ишло све како треба и зато је одређена комисија, која је нашла на неке неправилности — које се још не могу износити.

Г. др. В. Маринковић, тражи реч. Председник му неда да говори. Г. Ст. Протић даје знак руком председнику да допушта да г. Маринковић говори. Опозиција протестује што се посланицима даје реч са министарског стола. Настаје мала препирка.

Г. др. В. Маринковић: Г. председник је казао да је мени по вољи, а шта, ја га нисам разумео. Да ли оно што се ради у Задрузи или ово што он овде говори. Мени је и једно и друго мило. А ево зашто. Кад се влада морално ангажовала за зајам Официрске Задруге, није узела гаранције, за шта сам ја раније протествовао. Влада врло добро зна да у задрузи седе официри а не банкари и зато је требала мудрије да поступи, а не сад правити галаму са комисијом и дефицитима. Боље би и име и кредит официра био сачуван, да је онда узета гаранција. Ја сматрам да сам онда имао права, а задовољан сам говором г. председника, јер се по њему види: колико влада није умела да буде влада.

Г. Ст. Протић покушава да побије наводе г. др. В. Маринковића, али без успеха.

У својој одбрани пита се: Шта би се рекло да је влада онда тражила гаранцију, поставила комесаре итд. кад се сада протестује против комисије, коју смо одредили тек кад смо добавили факта у руке.

Г. др. В. Маринковић: Г. Протић се пита и домишља шта би ми и моји пријатељи радили да је још приликом зајма тражена гаранција од Задруге? Онда је, господо, за гаранцију било повода, јер кад неко нешто моли — мора и да прими услове. А влада се сад сетила! То ми личи на ону причу: Пио Рус целу ноћ у крчми пољског Јеврејина, а у зору кад је требао да плати цех, сетио се и узвикнуо: Ти ли распе мојега Христа?! Кад се влада бојала онди, да опозиција не експлоатише тражену гаранцију, сада је имала више повода да се боји када води кампању без икаквог повода.

Г. Ст. Протић: Комисијски је утврђено да нема активе — а пасива је око 750.000 динара. То је ваљда повод!

Г. др. В. Маринковић: — А да ли је тај мањак дефицит или је губитак Задруге, који је дошао због ратног доба.

Г. П. Маринковић: Што отворено не кажете шта има, него шушкате.

Г. Милоје Јовановић: Нека каже г. министар војни има ли крађе?

Г. Ст. Протић: Каква је то пасива, то се види из овога (показује неку рпу хартија) и како је она постала!

— Са левице: Шта ти је то?

Г. Ст. Протић: Комисијски извештај (радосно се насмеја).

Г. К. Тимотијевић: Г. Протић само говори о официрима, а министар војни ћути и слуша како г. Протић вређа официре.

Г. П. Маринковић: Он под тим условом и седи. Чим би проговорио, одмах би одлетио.

Још је говорио г. К. Тимотијевић, па је седница закључена у 1 час по подне.

САЛАНДРА И АУСТРИЈА

— Изјава италијанског председника министарства поводом антиаустријских манифестација —

На питање посланика Ларуса о катануарским манифестацијама италијански председник министарства одговорио је следеће:

Манифестацијае, којима се придружио и један део студената, заиста су за жаљење. Полиција је морала неколико пута да се умеша, да би одржала ред и заштитила оне студенте, који нису хтели да учествују у манифестацијама и који су похађали и даље предавања. Једанаест жандарма је рањено, четири од њих врло тешко. Од четрдесет ухапшених студената, четворо је морало бити предано суду због јавног насиља.

Ја морам због ових догађаја дубоко да зажалим, а полицију, која је са пожртвовањем вршила своју дужност, не могу довољно да похвалим. Не само у Катануару, него у Риму и у другим местима приредили су Румуни манифестације и нереде, које сваки мора осудити.

На примедбу Ларусову, да су студенти били побуђени племенитим осећањима, Саландра је наставио:

Не, они су следовали својим необузданим и непаметним нагонима, они су извршили сажаљења достојне преступе, и чак покушали, да се приближе надлештвима једне стране силе и то у непријатељској намери. Студенти морају да знају, да њихово неоправдано држање заслужује најстрожију казну и да им најмање припада право, да својим насиљима утичу на унутрашњу или спољашњу политику. Једино ми је још остала нада, да се манифестације овакве врсте неће више поновити.

Повлачење Д. Димовића

Вест „Истине“

Сарајевска „Истина“ јавља да се Данило Димовић, потпредседник босанско-херцеговачког Сабора, одлучио да одступи од вођства странке и да је поднео оставку на звање њеног председника. Оставка му је примљена знању, те ће се његова, народна странка, поново конституисати.

Инцидент у Мостару

Југословенска акад. омладина тражиће оружјем задовољење од официра мостарског гарнизона

(Извештај „Правди“)

Сигурно вам је познат инцидент, који се ових дана десио у Мостару. Мајор Качета и неколико официра мостарског гарнизона напали су на нејаку и незаштићену дечицу. Овај догађај необично је увредио цео наш народ без разлике вере и народности. О томе је већ и у Сабору поднета интерпелација и влада мора на њу да одговори.

Међутим овај догађај у Мостару изазвао је оправдано узбеђење међу словенском академском омладином у Бечу, Грацу, Прагу и Загребу. Дознао сам, да су ђаци решили на својим састанцима да узму ствар у своје руке и да затраже од мајора Качета и осталих официра у Мостару витешко задовољење оружјем. И тако ће се од непромишљеног корака неколицине официра мостарског гарнизона створити читава европска афера, која ће још више понизити и иначе мали углед аустријских официра.

Како се ова афера буде доцније развила, јавићу вам.

С.

РЕОРГАНИЗАЦИЈА

БУГАРСКЕ ВОЈСКЕ

Вест „Тана“

Према новом пројекту реорганизације бугарске војске, трупе пешадије имаће 40 батаљона више; поред тога биће образовани у сваком пуку коњице по један допунски батаљон и два нова пука опсадне и пољске артиљерије.

Изјава о Јагову

Одобрење букурешког уговора

Берлин, 1. априла

Јагов је изјавио у Рајхстагу да су све државе одобриле букурешки и лондонски мир и да се нада да ће се балкански народи природно, културно и у миру развијати а Немачка ће то помагати. Он верује да ће Румунија са старим пријатељима и даље радити на одржању букурешког и лондонског мира.

Посланик Вордел рекао је, да Немачка трчи за хистеричном аустриском политиком. Италија и Аустрија створиле су рахитично дете, Албанију. Они су опасност за европски мир. Он сажаљева што је Немачка помагала стварање Албаније.

ПРЕГОВОРИ НА КРФУ

Теку повољно

Атина, 1. маја

Вести које стижу са Крфа потврђују да преговори између делегата арбанашких и делегата Епираца теку повољно.

Беч, 2. маја

„Албанској Кореспонденцији“ јављају са Крфа, да су преговори између међународне контролне комисије и Епираца на добром путу. Споразум је већ извршен око више спољних тачака. Конферисање се продужује о још неуређеним питањима.

Дневне Вести

Окружни збор у Куршумлији. У недељу 4. маја т. г. одржаће се у Куршумлији окружни збор Напредне Странке за округ топлички. Овоме збору присуствоваће г. Милоје Ж. Јовановић, напредњачки посланик за округ топлички.

Закон о кредитима. Министар финансија поднео је Народној Скупштини предлог закона о накнадним и ванредним кредитима за раније године. Тим законом се тражи 2,919.111.51 дин.

Закон о условној осуди. Државни Савет донео је на последњој седници мишљење о закону о условној осуди, т. ј. о судском одлагању извршења казне. Тој је седници присуствовао министар правде, који је пред Саветом поред тога бранио један свој указ.

Поништен указ. Државни Савет поништио је указ, којим је г. Ј. Илић, благајник благајнице округа нишког постављен за рачуноиспитача Главне Контроле. Г. Илић је као благајник имао 4000 динара плате, а као рачуноиспитач постављен је са 4000 динара плате. Тај је указ противан закону о чиновницима, због чега га је Савет и поништио.

Прекид скупштинске седнице. На данашњој скупштинској седници по предлогу председника Народне Скупштине прекинут је скупштински рад поводом смрти посланика Др. Јована Скерлића.

Седница са истим дневним редом заказана је за понедеоник пре подне.

Питање г. Љ. Молеровића. Г. Љуба Молеровић, напредњачки посланик, упутио је на министра војног питање: зашто се не исплаћује издато месо за војску Антонију Крстићу из Мионице.

Престолонаследник у Крушевцу. Престолонаследник Александар, који је у Врњачкој Бањи, јуче је учинио излет аутомобилом до Крушевца, где је

више од године дана и у целој вароши била је чувена због скупоцености веза.

Свадбене вечери умрла је на пречац Дона Серена и тако је млада жена сахрањена у свадбеној опреми. Цела варош је стајала пред њеним отвореним гробом и са дубоком се тугом опростила заувек са лепом покојницом.

И сад је нека друга носила њену хаљину! Леш је дакле опљачкан и Дона Серена почива покрадена у своме гробу, а о томе нико није ништа ни слутио.

Само са великом муком успела је модискиња, да увери гомилу, како је она неразумно, али не и непоштено поступила.

Ви можете себи предста[illegible]ти, моји драги, каква ме је [illegible] прожимала при поми[illegible], да је ова хаљина, коју [illegible]ам ја имала на себи, слу[illegible]ила као хаљина једног леша.

Ми смо прошли кроз многе вароши, чија сам имена заборавила, али догод сам жи[illegible] мораћу се сећати овог [illegible] проведеног у Гвајатиату.

Дама у пелцу

роман од Г. В. Аплетона

— И то врло паметна.

— Али, у овој ствари, не могу да се обратим на њу — сад бар још не. Нисам на име сасвим сигуран како би је она схватила. Она је прилично настрана стара девојка, добра тетка Доналдсон и има о по неким стварима своје сопствене идеје, због ње јој не бих ништа говорио о овој ствари. Ти ћеш о томе сам да расудиш, кад ти будем испричао.

После овог увода почео сам да му причам цео ток ствари, до најмањег детаља. Приметио сам, да га је одмах од почетка заинтересовала. Кад сам био готов он је извесно време звиждукао замишљено.

— Верујеш ли и ти у могућност, да је то наставак афере из кафане Роајал? запитао сам га.

— Тако ми свакако изгледа.

— Он се звао Емануел Гарција и био је без сумње члан какве завереничке банде.

— У најмању руку тако ствар изгледа.

И он мора да је са својим завереницима дошао у озбиљан сукоб јер су они гледали оног вечера да доакају његовом животу.

По свој прилици.

— Историја се често пута понавља, али, да ли је то случај и сад, не могу да знам. Та ми жена изгледа и сувише сумњива. Да се она не претвара?

Та ми мисао није била још никако дошла на памет, и ја сам је дакле озбиљно одбио.

— Зар та девојка, Чорлеју! То мило створење! Никад.

— Тако дакле дува ветар, одговорио је Мортимер смешећи се.

— Ја не знам шта хоћеш тиме да кажеш. Ја само знам да бих и живот дао за честитост те девојке.

— Добро, добро. Не узбуђуј се одмах! Ја сам потпуно уверен да си добро урадио, што ниси питао твоју тетку за савет. Из твоје узбуђености она би одмах закључила, да си ти заљубљен у ту девојку.

— Глупост, одговорио сам. Истина да јој се дивим — њој се мора свако дивити; али одатле па до љубави велико је растојање.

— Видећемо, одговорио је он тренутно. Ала сад на ствар. Је си ли донео са собом новац?

— Дабоме, — и по том избројах банкноте пред њим на столу.

— Лепо, рекао је он, то је једна необорима чињеница, у сваком случају. Да педесет хиљада долара леже овде, не може нико да одриче. Много новаца, Теде. За ту ствар треба размишљати. Једно је за сада сигурно, да се новац мора ма где оставити и тамо сачувати док дотична дама не буде у стању, да да о њему ближа обавештења. Ја не верујем да он теби припада и ако је на куварту твоја адреса.

— Ја то и не упоражавам, одговорио сам му. По моме мишљењу он сигурно припада дотичној дами, и она само има налог да ми саопшти, на који начин имам за њу да га употребим. Зар не? Тако представљам ја себи ствар. Али то је само једно мишљење. Та је цела ствар врло заплетена. Чарлеју!

— Апсолутно! Тако се штогод не дешава сваког дана, то и ја кажем. Но, ја сам мишљења да прво одемо к једном нотару. Ако хоћеш можеш да изјавиш да сам сасопственик, док не будемо знали, како законски стоји са новцем. Ја имам једног познатог нотара, који овде у близини, у Линколс Цан Фиелду има свој биро, његов ћемо савет да чујемо; и ако и он буде мога мишљења, нека ствар одмах узме код себе. За то време ми по тим да попијемо по један пунч, ако немаш ништа против тога. [illegible] тих речи он устаде и обуче иберцигер.

— Ја сам изјавио, да он за сада може да располаже самном, и после четврт сата седили смо већ код нашег нотара. Пошто је овај саслушао целу историју — сасвим без узбуђења, као да се тиче најобичнијих ствари на свету — сагласио се са Мортимером у свему и дао својим људима одмах налог, да издаду потребна документа. Ми смо намеравали да идемо, обећавајући да ћемо кроз један сат доћи, кад угледах једну велику гвоздену касу.

— Хоћеш ли да оставимо новац одмах овде? запитао сам.

Речено, учињено. Кад смо силазили низ степенице, Мортимер је рекао смејући се:

— Кад се са тако ђаволским створовима има посла, човек не може да буде довољно обазрив.

Ишли смо неколико минута једном уском улицом и дебатовали о томе, где ћемо да једемо, кад одједномројури побеснео један коњ у дрошкама и путник испаде из кола баш пред нама. Није трајало ни један минут, а ми смо се већ тискали у маси света, и кад сам хтео да се пробијем осетио сам јасно нечију руку на грудима моме џепу од капута. Брзо сам се окренуо и угледао поново оно лице, које сам јуче видео на своме прозору. Учинио сам један покрет да га ухватим, али оно ми се извуче и ишчезе као муња. Чим сам изишао из гомиле, приметао сам одмах, да је мој капут био расечен неким оштрим предметом, и све што сам имао у џепу — највећим делом хартије — беше ишчезло из њега.

— Погледај! рекао сам Мортимеру, који у овоме тренутку беше ми пришао. Да нисам новац оставио тамо, сад би већ било с њим свршено.

Мортимер је стајао као окамењен.

— Је си ли бар видео лопова.

(наставиће се)

провео цео дан, а у вече се вратио у Врњачку Бању.

Богиње у војсци.

У последње доба јако се развила зараза богиња међу војницима. Нарочито је зараза узела маха у вардарском пуку.

Несреће у фабрикама.

Министар привреде решио је, да установи сталан надзор, преко нарочитих чиновника, у индустријским предузећима, због врло честих несрећних случајева.

Распоред учитеља.

У министарству просвете готов је распоред учитеља, који су се пријавили на прошли објављени стечај, за попуњавање празних учитељских места. Распоред ће бити објављен још ове недеље.

Конгрес математичара.

Царско ђруска влада позвала је нашу владу, да преко својих изасланика, узме учешћа на конгресу математичара, који одређују помоћу рачуна вероватноће услове осигурања и амортизације. Овај ће конгрес бити у септембру месецу ове године.

Уређење Скопља.

Општини скопској потребни су: један архитекта са платом од четири хиљаде и триста двадесет динара годишње, један геодета са годишњом наградом од две хиљаде и осам стотина, као и један цртач, који ће имати хиљаду и осам стотина динара годишње.

Услови пријема објављени су у Техничком Листу, рок пријаве двадесети мај, трајање уговора три године.

Повратак „Обилића.“

Универзитетско студентско певачко друштво „Обилић,“ које је с успехом давало концерте у Солуну и Атини, допутовало је синоћ у Београд.

Инспектор министарства правде.

За инспектора министарства правде, потврђен је г. Никола Павловић, председник чачанског првостепеног суда.

Седница у Официрској Задрузи

Синоћ су надзорни и управни одбор Официрске Задруге, држали своју седницу ради избора једног одбора који има да прегледа стање Официрске Задруге.

Уважене оставке.

Г.г. Милану Д. Цветковићу, секретару алексиначког првостепеног суда, др. Миленку Стојићу, секретару врањског првостепеног суда и Зарији М. Поповићу, писару истог суда, уважене су оставке, које су поднели на држав. службу.

Нов првостепени суд.

За округ битољски установљен је још један окружни првостепени суд са седиштем у Прилипу. За председника овог суда постављен је г. Божидар Маршићанин, судија чачанског суда.

Заборав или непажња.

Један пријатељ пише нам и моли нас, да објавимо ову његову примедбу: ниједан сељачки пододбор Црвеног Крста [illegible] добио одликовање. Да ли је главни одбор заборавио, да постоје и сељачки пододбори или је то непажња?

Болест г. Скерлића.

Као што смо јуче јавили господин Јован Скерлић је озбиљно оболео и пренет је у санаторијум „Врачар“ ради операције, која је према диагнози свију лекара била неопходна. Операција је извршена и она је показала, да поред утврђене диагнозе оклузије у близини дванаестопалачног црева постоји још и оболење жлезда, т. зв. панкреаса. И ако је операција извршена најблаговременије, ипак су изгледи за оздрављење врло слаби, јер према медицинској науци, до сада се није успевало, да се болесници ове врсте спасу.

Како смо из околине болесникове извештени прву хитну помоћ указао је г. др. Моачанин, који је, увиђајући озбиљност болести, и наредио да се г. Скерлић пренесе одмах у санаторијум.

Личне вести.

Дугогодишњи лекар Рибарске Бање г. др. Васа Димитријевић, престао је бити лекар Рибарске Бање, пошто више неће вршити лекарску праксу.

Веридба.

Г. Мијаило Вулетић, трговац, посинак г. Марка Вулетића, трговца, верио се са госпођицом Даницом, ћерком г. Мите Живадиновића, трг.

Наше искрено честитање.

Оснажена и поништена правила.

Министар привреде одобрио је измену правилника Занатске Кредитне Задруге, а поништио измену правила Пиротске Задруге.

Полугодишњи помен

Сутра у 10 часова пре подне, биће на новом гробљу полугодишњи помен поч. Петру Бајаловићу, пеш. пуковнику.

Сећајући се овог доброг и скромног човека, који је као командант одреда на „Дашчаном Кладенцу“ у последњем српско-бугарском рату, испунио одлично своју тешку дужност која му је и смрт донела, ми се одазивамо осећањима дужног пијетета, кад га данас са захвалношћу спомињемо за услуге учињене Отаџбини.

Венчање

Г. Драг. Војиновић капетан и госпођица Емилија кћи г. Милутина Савића, начелника Мин. Нар. Прив. у пензији венчаће се 4. маја 1914. г. у 10 часова пре подне у београдској Вазнесенској цркви. Скуп сватова у 9 и по часова пре подне у Студеничкој ул. бр. 26. Примање честитања у цркви. Нарочите позивнице неће се слати.

Холандија

није толико велика у Европи, колико су велике њене колоније. Одатле она довози разне сировине за прераду, а међу њима заузима прво место гума, која се прерађује за женске палетое. Ови палетои су трајни, чувају одело од кише и прашине. Највеће њихово стовариште — директно из Холандије — налази се код нас у радњи Роза Штерн и Син — Београд.

Претплата на „Правду“ код поште стаје 1 динар месечно.

Важне вести

Стојаново Куманово

Јуче је Стојан Протић оставио све своје руно у Скупштини, која је била за њега право поље дефинитивног пораза!

Стојан је осетио, као човек који већ 20 година лагира политичке клупе, да му се спрема велики колач и да ова дебата о незадовољству у Војсци носи нечега слутиносимога у себи, па је одмах заузео према томе држање. Још од почетка дебате он се улисичио — што му онако ријеђу није било тешко — и успреподобио па се само смешка и маже руке, не би ли га овога пута само пропустили. Не може човек да позна оног бесног Стојана, како је сад тих и умиљат. Ни онај човек ни дај Боже! Али се доцне сетио! Све му то није ништа помогло. Опозиција га је узела у унакрсну ватру и — Стојан је остао сав изрешетан!

Јуче је Стојан срушен у Скупштини, као Турска на Куманову.

САОПШТЕЊА

ВЕНЧАЊЕ. — Г. Коста Антоновић, чин. Управе Држ. Мон., венчаће се са г-ђицом Ружицом, ћерком г. Аксентија Голубовића, овд. трг. у недељу 4. маја ов. год. у Вазнесенској цркви у 7 и по часова пре подне.

Пошто нарочитих позивница неће бити моле се сродници и пријатељи да ово сматрају као позив.

КОНЦЕРАТ У ГРАНД ХОТЕЛУ. Штрајх оркестар Краљеве Гарде концертира са потпуно новим програмом у „Гранд Хотелу“, сваки дан од 5 и по до 8 часова у вече. Улазак бесплатан. У „Гранд Хотелу“ се точи право пилзенско пиво најбоље темперисано, чаша 0·30 п. д. кригла 0·50 п. д.

Збор у Паланци

По наредби Гл. Одбора Напредне Странке сазван је окружни збор за цео округ смедеревски у недељу 4. маја ов. г. у 9 часова пре подне у Паланку.

Томе ће збору присуствовати делегат Гл. Одбора г. Павле Маринковић, нар. посланик.

Дневни ред:

1. Избор члана за Гл. Одбор.

2. Избор окружног одбора.

Крај разбојника Шефера

Вођа разбојничке банде Шефер, који је немачкој полицији задао много посла, погинуо је у борби са жандармеријом.

У Бреславу су из Радома стигле вести, да је озлоглашени вођа разбојничке банде Шефер, о чијим је злочинима опширно писано, најзад учињен неопасним. Шефер је као што је познато, са члановима своје банде у руској Пољској и Шлезији извршио велики број злочина, због чега је полиција трагала за њим. У суботу су неколико полицајаца предузели дужу вожњу по реци Тилчи. Недалеко од Радома њихов се чамац сусрео са једним чамцем, у коме је било једно лице, које се полицајцима учинило сумњиво. Полицајци су у сумњивом лицу убрзо упознали вођу разбојника. Шефер је одмах отворио ватру на полицајце, који су одговорили на исти начин. Шефера су погодила два куршума. Он је на месту остао мртав. Шефер је из добре породице, но он је врло рано пошао странпутицом. Пошто је издржао три године затвора, колико је осуђен због разних крађа, Шефер је организовао разбојничку банду, од које је страховала руска Пољска и Шлезија. Шеферова банда убила је последњих неколико недеља осам лица, многе је тешко ранила и опљачкала преко 50 лица.

Последице алкохола

Ноћас је брзи воз код кар[illegible] бр. 2. дохватио Јована Бибека ткача, нанео му тешке [illegible]реде од којих је одмах умро.

Код железничке карауле бр. 2., у близини Обреновачког друма, десио се ноћас један несрећан случај, који је стао живота Јована Бибека ткача, који има своју радионицу код Смедеревског Ђерма.

Бибек је јуче по подне отишао на Чукарицу да исплати раднике, који су вршили оправку његове куће. Пред вече је свратио у једну кафану и пио до 11 часова. Враћајући се у Београд у напитом стању, Бибек је дошао до железничке пруге и затекао се код стражаре бр. 2 када је наишао брзи путнички воз из Београда. Бибек је стајао у непосредној близини колосека, тако да га је дохватио воз, изломио му леву руку у одбацио га у страну. При паду Бибек је добио тешку повреду на глави, услед које је наступила смрт. Чувар, који је обилазио пругу, наишао је на Бибеков леш неколико минута после проласка брзог воза.

Одмах је извештена београдска станица и комесаријати топчидерски и чукарички, који су на место несреће послали своје органе.

У први мах је у овај случај била унета мала забуна. Раљска станица известила је београдску станицу, да су путници брзога воза изјавили у Раљи да је један путник пао из воза. Мислило се да је леш, који је нађен, леш тога путника. Доцније је потпуно објашњен овај случај. Бибек има жену и два сина и био је доста доброг стања.

ЖЕНСКА МОДА

Шта се све прича о париској конфекцији

(Од нашег нарочитог С-г извештача)

Колики обрт прави фирма Premet

Premet је продао у месецу фебруару о.г. модела за 1 милијон и 300.000 динара.

Приход једне Directrice.

Прва кројачица — аранжерка (Directrice) једне велике париске трговине са моделима нема сталну плату, него провизију од зараде, коју та фирма има на моделима, које је она лично аранжирала. Та кројачица зарадиће ове сезоне 40.000 дин.

150 купаца одбијени.

Једна велика трговина са моделима на Place Vendome — да би се сачувала од крађе и копирања њених модела — није дозволила 150 личности, да посете као купци њене салоне.

Revue у Scala — позоришту

Један од највећих успеха ове сезоне јесте реви у Скала-позоришту. Последња слика је особито занимљива и показује Фоаје Позоришта; око 20 најлепших глумаца силазе низ степенице у веома елегантним костимима и мантилима из радње Zimmermann.

Madame Georgette

Дама, која је ове сезоне највише фотографисана, јесте госпођа Жоржета раније у радњи Francis, а сада сопственица радње Georgette & Co. Она се појављује на свима тркама и то у другом костиму. Сасвим је природно, да је последњих трка имала један модеран кеп (Cape) од Gabardine-штофа.

Рат противу уске сукње

Чак и Парискиња се револтира противу уске сукње, која је присиљава, да прави ситне кораке. Једна дама, која се одева код првих кућа — поручила је ту скоро једну хаљину под условом, да сукња мора бити довољно широка за корачање, а да би била што сигурнија, изразила је ту жељу и на писмено. Дође до пробе; али прва шнајдерка (Directrice) изјави: милостива Г-ђо! сукња је ова широка, али није шик, не стоји вам лепо, смешно изгледате, ми морамо да је преправимо“. Шта је било? Г-ђа је морала да попусти, сукња је добила тачно ширину једног метра с тим резултатом, да се поцепала чим је први пут обучена била.

Сви се старају, да се томе злу стане на пут и стога се у свакој трговини модела показује, по једна нова форма шалвара. Једна дама, која већ три године носи уску сукњу са шлицем, купила је ових дана у једној првој радњи у Rue de la Paix једне такве шалваре (Jupe Culotte) и била је толико задовољна, да се изјаснила, да ће од сада само шалваре носити, јер су — вели — много пријатније мање опасне и у првом реду много пристојније и моралније. —

† Јован Скерлић

Ноћас у 3 часа умро је др. Јован Скерлић, професор Универзитета и народни посланик.

Погреб ће бити сутра после подне.

Књижевност

ИЛУСТРОВАНА ИСТОРИЈА БАЛКАНСКОГ РАТА

Уредио **Душан Славић**

Издање и штампа Савића и Комп. Београд 1914. I и II књига. Цена је књизи 3·50 дин.

Кад је изашла прва књига ми смо посумњали да ће наша публика прихватити овако замашно дело и да ће оно моћи цело да изађе. Али ево објављују да ће ускоро изаћи и трећа књига.

Ово није нека дефинитивна, строго научна и стручна, историја балканских ратова; него марљиво прикупљена и савесно хронолошки уређена грађа за историју тога времена. Да, грађа за историју тога времена више него за историју самих догађаја. Сами догађаји (бојеви, освајања и друго), добиће своју праву историју у ђенералштабним историјама свију балканских земаља, које ће изаћи тек кроз неколико десетина година и које ће бити рађене на основу званичних података и са стручним оцењивањем свију, и усвојених и неусвојених предлога и планова...

Али ни онда српски читалац неће имати да исправља ни један податак из ове књиге. То баш и препоручује ово дело пред најинтелигентнијим српским читаоцима, што су у њој скрупулозно изнета факта, поглавито датуми, имена и цифре убојних снага. Убојне снаге су престављене на неколико лепо израђених табеларних прегледа. Датуми су такође израђени веома тачно, мада је то било врло тешко, јер у оној ратној грозници нису листови многе датуме тачно и сви подједнако забележили, а те ствари не раде се напамет. Ето, нека се који читалац сам сети и распита код својих пријатеља, на пример, ког је дана Црна Гора објавила рат, или ког је дана Краљ Петар ушао у Скопље?!

Цело је дело састављено из најбољих и најлепших чланака и описа, које су непосредно под првим утисцима написали и наши и страни писци, новинари или учесници. Уредник је све написе о једном догађају склопио веома вешто а сам попунио неку празнину, и дао нам све то као једну лепу целину, из које се види опис догађаја, и утисак који је он произвео на савременике. То, опет, ставља ово дело изнад свију хладних историја које се пишу након дуго година.

Желети је да ово дело изађе цело, и да га набави свака српска породица. Она ће занимати ратнике, јер ће у њему видети описана своја дела и напоре; занимаће њихову децу, јер ће говорити о великеме делу које су им учинили очеви, и дати им одушевљења да не буду гори од њих; а свима ће бити ручна књига која ће их увек тачно обавестити и пријатно забавити, јер је мило човеку да се сети великих дана из свога живота.

Кад цело дело изађе проговорићемо [illegible] није, и детаљно ћемо [illegible] гледати.

ПРЕДСТАВЕ

Брановно позориште код „Славије“

Вечерас је приказ омиљене комедије: „Црна и плава дама“, сензационе шале: „Пре-предена девојка Зизи“ и оригиналнога комада: „Телефон без жица“. — У програму су и најинтересантнија сола и дуети, међ којима су и „Нови буквар“ — „Куражан Шваба“ — „После испита“ — „Политичко врдало“ — „Брачни календар“ и друге. — Вечерас ће посета бити одлична.

ЦЕЛОКУПНОГ ЛЕКАРСТВА
Др. М. Селаковић
Зубни Лекар
саопштава својим пацијентима да се од 1. маја ове године због увећања атељеа сели из зграде „Дом Анкера“ у
„ГРАНД ПАСАЖ“
Стан на I спрату. Улаз из Кнез Михаилове ул. и Обилићевог венца. 908,6-10

„ОПЕРА“
Од данас је у „Опери“ нов и врло интересантан програм, који се састоји из 11 тачака и две лепе биоскопске слике.
930,2—

БЕРТА СЕНАТОР
МОДИСКИЊА
БЕОГРАД — ТЕРАЗИЈЕ
ТЕЛЕФОН 851
Препоручује најлепши избор, женских и дечијих шешира за наступајућу сезону.
За унутрашњост шаљем доплатом недопадајуће замењујем. 364, 2

СЛУЖАВКА добра ТРАЖИ СЕ одмах. Јавити се Јованова ул. бр. 81 партер лево. 4-4

ЗУБНИ ЛЕКАР
Христина Орлушић
станује од 1. маја ове године у Дому „Анкер“, Теразије улаз Краља Милана 32 или Балканска 7 I-ви спрат.

БИОСКОП КАСИНА
ПРОГРАМ ЗА 1., 2., 3. и 4. МАЈ 1914. ГОД.
РОКАМБОЛО
ПАРИСКИ ЗЛИКОВАЦ I СЕРИЈА
Највећа сензација садашњости. Тип једнога зликовца, који превоси највећим детективима.
Рокамболо
сматра се као ПРВА ДРАМА своје врсте. У нас до данас није било оваквог сензационог комада.
Рокамболо
по игри глумаца из велике француске комедије, заузима прво место и по своме уметничком извођењу.
Београдска публика имаће први пут сад да види у Биоскопу КАСИНИ комад, чије је извођење стало преко пола милијуна динара, да види како читаве лађе лете у ваздух сценерије ради.
Сем тога у програму су:
Усвојени. Драма
Две изврсне комедије
ПОЛАГАЊЕ ТЕМЕЉА БОГОСЛОВИЈИ СВ. САВЕ
27. Априла 1914 год.
Израђено у кинематограф. атељеу Биоскопа Касине

КОЛОСЕУМ
ОД ЧЕТВРТКА ДО НЕДЕЉЕ
АМЕРИКАНСКА МАФИЈА
велика криминална драма у 4 чина
Ова дивна драма обилна у узбудљивим сценама представља нам сукоб полиције са пропалим и мрачним типовима. Борба је огорчена и очајна до истребљења. Нарочиту драж даје овој драми искрена и нежна љубав једне младе и богате американке према жандармеријском официру, који је спасао њеног оца из руку разбојничке банде.
Нордиск **г. Генерални Конзул** Нордиск
величанствена шала по типу „Серенисимуса“ у 3 чина. У главној улози омиљени Нордисков комичар г. *Алструп*.
Представе почињу у 3 сата по подне и трају без прекида до 11 часова увече. 919,3-3

Модерни биоскоп ОПЕРА
Са најновијим ПАТЕОВИМ СЛИКАМА
ПРОГРАМ ЗА 1., 2., 3. и 4. МАЈ
1. У НОВОМ СЕЛАНДУ, природно
2. ПАТЕ ЖУРНАЛ. Актуелно.
3.
4. Комедија са срцем — велика љубавно трагична драма у три велика дела
5.
6. ЗАЉУБЉЕНИ МОРИЦ, комично
7. БАКСУЗ, комично
8. Рибарска девојка — велика љубавна драма
9. БРЗАЦИ И ВОДОПАДИ
10. НАЈНОВИЈЕ ХРВАЊЕ
11. ПРОФ. КЛАПЕ И ЊЕГОВ МАЈМУН, ком.
930,2-3

НОВО ОТВОРЕНА КОНФЕКЦИОНА ТРГОВИНА ЗА ДАМЕ

РАДИВОЈА САВИЋА И ДРУГА - БЕОГРАД

КРАЉА МИЛАНА УЛ 70 — ПРЕКО ОД ЗДРАВЉАКА — ТЕЛЕФОН 2176

Добила је огроман избор париских и берлинских новитета за летњу сезону као:

Костима, штофаних, платнених, флотир и пуплинских у најмодернијим бојама и фазонима

Хаљина, батистаних, маркизет, крепонских, штофаних и свилених у свима бојама;

Сукања, платнени, флотир, штофани и листерски;

Мантлова, листерски, штофани, свилени и гумени;

Блуза, маркизет, пуплински, крепонски, чипкани, батистени, штофани и свилени;

Блуза, нарочита партија од 5, 6 и 7 дин. комад

Жакета, црни, од тафта, свиле, пуплина, моаре и влиујена у свима бојама.

Цене су врло умерене и строго утврђене.

Поруџбине за унутрашњост шаљемо брзо и тачно.

269,1-

КАЛФИЦУ млађег и шегрта одраслијег за бакалску радњу потребује одмах

Милоје С. Војиновић, Београд

924 Хиландарска ул. бр. 31. 14-5

ТРЕГЕРА

половних велику количину продајем јефтино

Шандор Бауер.

ПАЗИ!

50 ХИЉАДА ПАРИ ЦИПЕЛА

4 пара ципела за само 12 динара

Због тешкоћа у плаћању многих великих фабрика, добио сам налог да једну велику партију ципела далеко испод цене коштања продам. На основу тога нудим свакоме **два пара ципела на шнир за господу и два пара за даме,** жуте или црне, са јаким ђоном, елегантне, најновијег фазона Величина према броју. Сва четири пара коштају 12 динара. Потребно је претходно послати 5 динара а остатак на поузеће.

S. Urbach's Schuh-Export

Krakau, (Oesterr). № 6

Замена дозвољена, а и новац се враћа. 918,1-5

Драга Госпођице,

Заручника ћете и лако добити чим му при првом састанку дошапнете: „моја спрема већ је готова!" Али ако би вам још шта недостајало, обратити се у пуном поверењу нами и ми ћемо увек готови да вам бесплатно пошаљемо наш каталог [illegible] и мустре платна, памучне робе и ткнина.

Нарочито од важности за наше поштоване муштерије да ми

ЧИНИМО ПОКЛОНЕ У СУМИ ОД 10.000 КРУНА

Право на овај поклон, који иде према величини поруџбине и до суме од 100 круна, има сваки пети поручилац робе, а сваки двадесети добија

Поручену робу потпуно бесплатно

без обзира колика је поруџбина.

Нарочито вам препоручујемо:

3 ком. руком рађене женске кошуље	кр. 10·50
3 ком. женске кошуље са швајцар. везом	кр. 9·—
3 ком. ланених постељских чаршава	кр. 8.50
1 туце ланених дамаст пешкира	кр. 12·—
1 ланена гарнитура од дамаста за 6 персона	кр. 7·—
1 ком. — 20 m. — најфинијег шифона	кр. 14·—
1 ком. — 20 m. — најфинијег платна	кр. 15·—

Ради реклама нудимо за 30 кр.

3 руком везене женске кошуље
2 креветска ланена чаршава
½ туцета ланених дамаст убруса
1 ланену гарнитуру дамаст
10 мет. финог шифона.

ФАБРИКА ПЛАТНА и ВЕША

BRÜDER KREJČAR

Dobruška — Чешка

НАЈНОВИЈЕ! НАЈНОВИЈЕ!

ИЗДАВАЧКА КЊИЖАРА

ГЕЦЕ КОНА

Београд, 1, Кн. Мих. ул. бр. 1.

Бран. Б. Тодоровић

професор Државне Трг. Академије директор Женске Трг. Школе

НАУКА О ТРГОВИНИ

Друго илустровано издање

Садржај: 1) О трговини у опште и т. д., 2) Посредници при трговању и т. д., 3) Предмети трговања и т. д., 4.) Хартије од вредности и т. д., 5) Банке и банкарски послови и т. д., 6) Берзанско трговање и т. д.

Цена 4·— динара.

ЖОЛИ

ВАЖНО ЗА ДАМЕ

Вечито лепа и млада биће свака дама која се умива

„Jolly" САПУНОМ. Средство за лепоту првог сталежа. Употребом овог сапуна постигнуће се више него са којим кремом; јер „JOLLY" сапуном дејствује на лице боље него све кремове, а садржи у себи и кулера, лечи пеге и лишаје и одржава течност кожиности кожа.

Употребљавају га у колосалној мери девојчица.

Цена је једној кутији са упутством за употребу 1·— динар.

Повлашћену продају за целу Србију има

Петар Петровић и Беловић

БЕОГРАД

Препродавцима знатан рабат. 114,65,100

ПРАВИ ИМАЛИН

Најбоља маст за чишћење обуће

јер је израђен из чистог зејтина

ПОКУШАВА КОНКУРЕНЦИЈА ДА ИМИТИРА

избегавајте имитације и тражите

ПРАВИ ИМАЛИН

са ручицом и потписом фабриканта на кутији као што слика показује.

ЗАСТУПНИЦИ

ДЕМАЈО и Комп., Београд

864,6-10

СРПСКИ СЕЛТЕРС

Најлековитија вода пронађена на имању

Браће Атанасијевића у Младеновцу

Лекари су утврдили, да *српски селтерс* лечи: **кашаљ, сипњу, катар, плућа и плућне марамице, грло стомак, црева, јетру и жучну бешику, орган за мокрење, женске болести, малокрвност, бледило, скрофулозу, оток жлезда, срчане болести реуматизам и подагре (Гихт) камен у жучној бешици и бубрезима, нос и уво.**

Пије се пре јела чиста вода или се меша са млеком.

Добија се у апотекама, дрогеријама и свима колонијалним радњама у Србији и

Главном стоваришту код

Глише Т. Андрејевића и Брата

Београд 902,3-15 Телефон 282

ПОЗИВ НА УПИС

Господин Министар Народне Привреде одобрио је ре решењем својим од 15. новембра 1912 г. ТБр. 11750 правила за оснивање акционарског друштва под именом:

Смедеревска Трговачка Банка

Основна је главница Дин. 500.000 подељена у два кола, свако по 2.500 акција од по Дин. 100.—

Отвара се упис на 2.500 акција првога кола, а закључиће се 30. маја тек. год.

При упису полаже се: на име главнице по Дин. 10.— и на име уписнине (оснивачких трошкова) по Дин. 2.— по свакој акцији.

Упис ће вршити потписани оснивачи и овлашћени повереници.

Априла 1914. год. Смедерево.

ОСНИВАЧИ:

Јеврем Ж. Марић, трговац; Атанасије А. Штрбић, адвокат; Пера А. Радојичић, трговац; Лука Т. Лукић, адвокат; Хајим Елијас, трговац; Владимир М. Митровић, трговац; Чедомир Ј. Марић, трговац; Живота Ђ. С. Ивановић, трговац; Владимир Ј. Филиповић, трговац; Живота М. Живојиновић, економ; Драгољуб П. Банковић, трговац.

За Београд повереници: Г.г. Милосав Миливојевић, члан фирме Миша Полићевић и Комп.; Никола Ј. Марић, апотекар; Никола А. Штрбић, рачуноиспитач Главне Контроле. 871,5-10

ОСИГУРАВАЈУЋЕ ДРУШТВО

„ЛА НАЦИОНАЛ"

Јавља да ће се њихова канцеларија налазити у **Трговачкој ул. бр. 4.** до куће бившег друштва „Слоге".

ТЕЛЕФОН 2209. 936,1-3

Потпуно свеже пантљике

За све системе писаћих машина, одличнога квалитета, добила је трговина

Слободана М. Марковића, Београд

28, КНЕЗ МИХАИЛОВА 28.

Телефон 22-17 917,3-3

Апотека код Српског Краља

СВЕТ. Ј. ПРЕНДИЋА, Београд — Тркалиште

ПРЕПОРУЧУЈЕ:

„ПРИНЦЕЗУ КРЕМ" која је најомиљеније средство признатих лепотица. Њена огромна потрошња најбољи је доказ за то. Далеко надмашује сва остала косметична средства. Даје кожи веома нежан тен. Цена 1·20 тегли.

„КОЛОРИН" изврсно средство за црно фарбање косе, браде и бркова. Коса добија тако фину црну боју, да се не може познати да је офарбана. Једно фарбање довољно је за 2 до 3 мес. Цена са упутствима 5 дин.

„ПИКОЛО" изврсно и опробано превентивно средство за женске. Једино средство, које неће никад омашити. Цена једној кутији 2 дин., 6 кутија 10 динара.

Поруџбине из унутрашњости извршују се одмах по пријему новца или уз доплату. Код наруџбине преко 10 дин. поштарину ја плаћам. 355.1—

КОЊАК ФРАНЦУСКИ

по цени од 12, 10 и 8 динара 1 литар

РУМ „JAMAJKA" и разне врсте ЧАЈА

ПРЕПОРУЧУЈЕ ДРОГЕРИЈА

МИЛАНА В. АНТОНИЈЕВИЋА И КОМП.

Телефон 2116. 353,1— Теразије—Дом Анкера.

ОБЈАВА

Према решењу суда АБр. 8291 на дан 5. маја 1914. год, од 11 до 12 сати пре подне одржаће се усмена лицитација за рушење и продају материјала општинских зграда на имању Битољска ул. бр. 20.

Почетна сума за лицитацију је 6000 динара.

Пре почетка лицитације општинској благајни има се положити кауција у 10% од почетне суме.

Ближи услови и обавештења могу се добити у грађевинском одељењу општине београдске, Карађорђева ул. бр. 89 сваког дана од 10 до 12 часова пре подне.

Лицитација ће се вршити у канцеларији грађевинског одељења.

Од суда општине београдске 25. априла 1914 године АБр. 8291 у Београду. 920,3-3

УЛОГЕ НА ШТЕДЊУ

ПРИМА

САВСКА БАНКА

БЕОГРАД—САВА

Све улоге без отказа исплаћује. Плаћа на улоге 6% интереса годишње по погодби и више.

Нарочито повољни услови за ситне улоге родитељима којим ће својој деци осигурати знатан капитал или мираз. 447,1-

---

Љубомир П. Бајаловић, ђак основне школе, извештава: сроднике, пријатеље и познанике да ће своме добром и драгом тати

† Петру Бајаловићу

пеш. п.пуковнику,

давати полугодишњи помен у суботу 3. маја о. г. у 10. часова пре подне у цркви св. Николе на новом гробљу. 934,2-2

Са неизмерним болом у души, јављамо свима сродницима и пријатељима да је наша мила и никад непрежаљена

† Косара — Коса

после тешког боловања 22 ов. мес. у 2·50 сати изјутра испустила своју племениту душу у најлепшем цвету своје младости.

Јављајући ову тужну вест не можемо пропустити а да не изјавимо топлу благодарност г. г. Д-р Милану Миловановићу среском лекару на лечењу и Д-р Душану М. Радојковићу који се сав жртвовао за њено оздрављење до последњег часа.

Захваљујемо такође сродницима, пријатељима и суседима као и г-ђама: Цани Ђуричићки, Зорки Ђорђевићки, Бисерки Петровићки, Перси и Ангелини Харизовићки, које су милу нам покојницу у болести врло често обилазиле, понуде доносиле, куражиле и старале за њено оздрављање.

Нека је топла благодарност г.г. Димитрију Љапићу свешт. овд. и Александру Станимировићу свешт. рамском који су из почасти суделовали у чинодејству те тако покојници одали и последњу почаст.

Нека је особита хвала г-ђама: Тини Живковићки, Дари Симићки, Дари Костићки, Једки Ђурићки, г-ци Мици Пешићевој и г-ђи Лепосави Лалковој на својој заузимљивости око опреме сахране и спровода, као и свом осталом овд. грађанству оба пола који су својим многобројним учешћем у пратњи покојнице до вечне куће, увеличали овај тужни спровод.

Нека је велика хвала г-ђама: Сиди Петровићевој и Милици Марјановићевој учитељицама, које положише венац на одар миле нам покојнице.

Топла хвала нека је Ксенофону Манчићу хотелијеру, Мики Пешићу чинов. и Драги Костићу трг. на пажњи и заузимљивости.

Срдачна хвала нека је свима оним који су нам путем телеграма и писмима изјавили саучешће у тузи.

ДУБОКО ОЖАЛОШЋЕНИ:

Мати Љубица; отац Мијаило П. Марковић управ. каз. завода у пензији; браћа Драгољуб чинов. полиц.; Богољуб, члан управе вароши Битоља и Божидар, војник жељез. чето и остала родбина. 922 3-3

ЈЕЛЕНА МИЛКИЋ, МОДИСКИЊА — БЕОГРАД

Кнез Михаилова 1. — ТЕЛЕФОН БР. 1692.

On parle français

Част ми је известити своје поштоване муштерије да сам добила у огромном избору у свима бојама и квалитетима

НОВУ ПАРТИЈУ НАЈМОДЕРНИЈИХ ЖЕНСКИХ ШЕШИРА

Данас је неподељено мишљење о томе: где има највећи избор, најлепших, најмодернијих и најјевтинијих женских шешира. Сад се зна и једногласно тврди, да код мене има тако добар квалитет, тако лепи модерни шешири каквих нема нигде. Код мене се могу добити у исто доба исти новитети какви се у то време јављају у париским салонима. Нама се шаљу модели на недељу дана раније, пре него што се почну јављати на изложбама у Паризу. Сем тога код мене се ради по париској методи. Према томе, Београд ове године, у погледу женских шешира, не заостаје ни један дан иза Париза. Па ипак учињено је све, да цене остану тако ниске, те да о каквој конкуренцији ни са чије стране не може ни говора бити.

За унутрашњост шаљем доплатом. — Недопадајући се замењује другим.

924, -4

Одела за господу по мери.

Кројачка радња I-ог реда

Препоручује своје богато стовариште штофова за мушка одела и женске костиме.

Париских мидере најбоље марке „Directoire Princesse" разне величине, квалитета и цена.

Крагнова, манжети, дугмади за манжете и кошуље, портманеа, новчаника, кравати, штапова и других луксузних ситница.

Оказиони, пошто је на измаку сезоне. Продајемо остатак наших правих пелцова, скункс, сребрни опосум, бизам, сибирски зец, електро кании, црна и црвена лисица, перзианера и т. д. продајемо са знатно спуштеним ценама.

С ПОШТОВАЊЕМ

Ј. БУХГРАБЕР И КОМП.

код „Српске Круне"

ПРЕКО ПУТА НОВОГ ДВОРА — БЕОГРАД

Телефон 1345.

Костиме за Даме по мери.

11,1—

Власник: Иван Савић; Катанићева ул. бр. 5 — Штампарија „[illegible]" [illegible] и Комп. Бранкова 15 — Телефон 83 — Одговорни уредник: [illegible], Бранкова